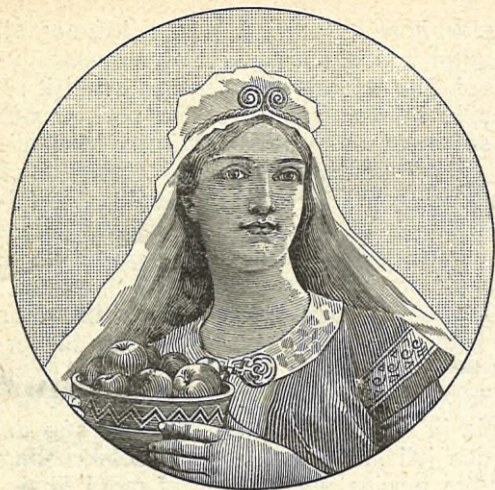

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

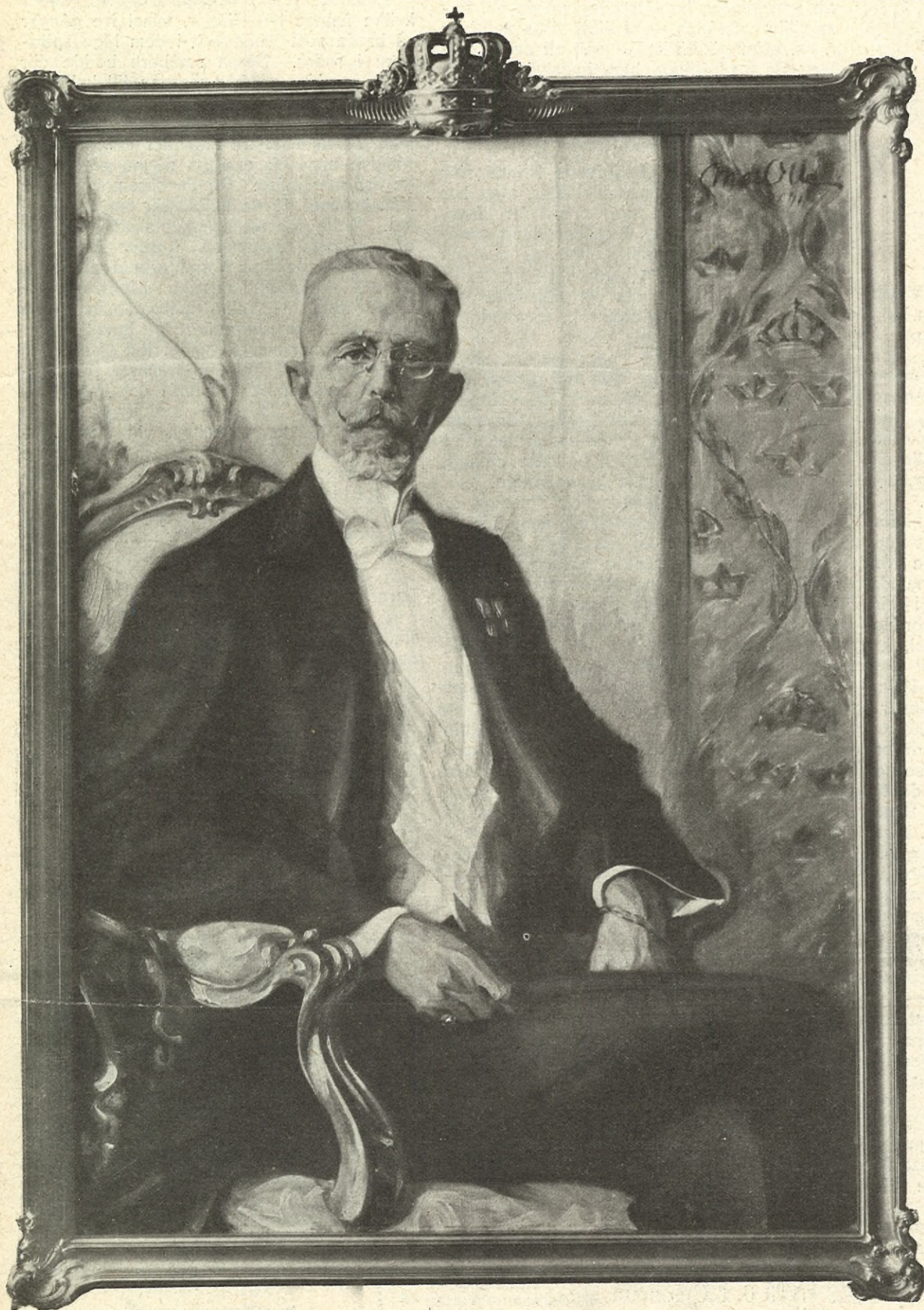
ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 24 JANUARI 1915.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

KONUNG GUSTAF V

PORTRÄTT I
OLJA
AF
HELMER
MAS-OLLE.

VIDSTAENDE, AF
artisten Mas-Olle nyligen afslutade porträtt af konung Gustaf är redan på väg till Amerika öfver hafvet, hvars stormar, minor och kaparfartyg man får hoppas att det lyckligen undgår. Det är nämligen destineradt till San Franciscoutställningen för att som centralbild upphängas i Sveriges byggnad därstädes. Å utställningen, som öppnas redan den 20 febr., kommer Sverige att på grund af världskriget intaga en särställning, då det hör till de få utomamerikanska länder, som deltaga i denna internationellt planerade exposition. Genom porträttet har icke blott Sveriges konung utan äfven den yngre svenska porträttkonsten blifvit lyckligt representerad. ☺ ☺

Katti Anker Möller.

De fattiga mödrarnas vän.

ET AR EN LISA I DESSA KRIGETS tider, när tanken en stund får dröja vid något som är högsta kontrast till hat, mord och förödelse. Hur många känna ej bitter sorg, därför att de ting och värden trängas undan i bakgrunden, som borde härska i förgrunden af människornas intresse. Låt oss därför mera ifrigt än annars vända oss mot de ljusstrimmor, som bryta in i vår medellida, mörka natt.

Säkert ha denna tidnings läsare följt förhandlingarna i den gångna riksdagens båda kamrar om utredning angående bättre vård åt mödrar och nyfödda barn ur den mindre bemedlade klassen. Kamrarna voro i princip eniga om, att sådan vård bör anordnas och skilde sig blott angående sättet, hur värden skyndsammast och effektivast skall tillförsäkras de behöfvande. Friherre Palmstiernas och professor Steffens motioner i ämnet mötte så godt som odeladt förstående, och alla talare, så när som på en, hade ord af sann, mänsklig känsla och förutseende klokhet, när det gällde att stödja de för mödrarna så viktiga motionerna. Dessa gingo ut på dels upprättandet af s. k. barnbördshem i städerna och på landsbygden, dels anordnandet af fri barnmorskehjälp och annan vård, då förlossning sker hemma.

Denna riksdagens hållning var en ljusstrimma för alla dem, som lidit med de olyckliga, hvilka hvarken haft mat, kläder, värme eller hälsa, när de fått en ny varelse att bära på.

Ännu en ljusstråle nådde oss i slutet af förra månaden, då regeringen uppdrog åt medicinalstyrelsen att verkställa utredning rörande åtgärder, om, utan förgripande af ordnandet af moderskapsförsäkringen i dess helhet, kunde komma barnsängskvinnor och nyfödda barn till godo. Därjämte uppdrog regeringen åt socialstyrelsen, att i vissa fall fullständiga det åt medicinalstyrelsen lämnade uppdraget.

Efter detta kan man säga, att begreppet Moderskydd, ehuru jämförelsevis nytt,

hastigt skurit igenom fördomarnas och trög-hetens murar och nu ligger som en realitet på svenska riksdagens, regeringens och ämbetsverkens bord.

Nutidens sträfvan till moderskapets beskyddande pågår jämsides i alla kulturland, och Sverige har kanske hittills icke gått i fêten, men kommer säkerligen snart att ta igen den förlorade tiden.

Den enande vind af förstående och god vilja, som nyligen dragit öfver Skandinavien, skall måhända för framtiden gynna gemensamt arbete och lagsliffande med humanitära syften, och däribland äfven moderskyddet. Blickarna skola med mera intresse än förr gå öfver sund och berg för att ta reda på, hur "farbröder" där ordnat åt brorsdöttrar i betryck.

Hvad vi svenskar då snart få reda på, är att norrmännen ha försprång på en del humanitära områden — ej blott vissa politiska i. ex. kvinnorösträtten — och att deras deltagande med fattiga barnsängskvinnor tidigare än hos oss fått praktiskt uttryck. Vi få också snart reda på, att en af orsakerna till detta försprång är Katti Anker Möller.

Denna fina och begåfvade kvinna står ännu i ung och skön medelålder, men har dock bakom sig ett stort och svårt lifsarbete. Hon fick göra breschen, taga chocken, bära hundhufvudet, eller hur man nu vill kalla den roll en banbrytare får spela. Det gällde att omvandla den allmänna opinionen och få i gång åtgärder, grundade på en annan, modernare lifssyn. Sådant är som att flytta berg — under det det pågår. Men väl utfördt är icke blott motståndet, utan äfven ofta bevisen på motståndet liksom förflyktigade. Ingen vill kännas vid dem, den efterkommande generationen betvivlar att de funnits, liksom den betvivlar en luff, i hvilken den ej skulle kunna lifva.

Fru Katti Anker Möller fick i många år arbeta till synes resultatlöst, men hennes ihärdighet sviktade ej. Hon höll föredrag, skref artiklar och sökte verka genom sin personlighets inflytande, men till och med kretsar, som varit närmast att förstå henne, kvinnosakskvinnor och läkare, förblefvo länge kalla och passiva. Hvilka skulle då hjälpa henne? Konstnärsparet Edvard och Nina Grieg voro bland de första, som kommo till hennes bistånd. De gäfvos en konsert till förmån för det Mödrehjem Katti Anker Möller, upprättadt, där öfvergifna mödrar och deras värlösa små skulle få huld och skydd. Men en "moralisk" farhåga kom till synes i tidningarna, att man genom att bereda vård åt ogifta mödrar och deras barn skulle på ett obehörigt sätt premiera de fria förbindelserna — och konstnärsparet Grieg fick spela och sjunga för nästan öde salong. Så gick några år, under hvilka Katti Anker Möller talade och skref ännu varmare, ännu mera öfvertygande i seger-viss tro på att det hon förfäktade hörde framtiden och utvecklingen till. Hennes tro kom ej på skam. Opinions ändrade sig därhän, att drottningen ställde sig som beskyddarinna för mödrahemmet och vid ett samkväm på universitetets festsal, då en framstående professor till förmån för samma hem talade om modersmjölkens betydelse för de späda barnen och individernas betydelse för samhället, applåderade en fulltalig och lysande församling den gemensamma förpliktelsen att ta vård om de späda barnen och deras mödrar.

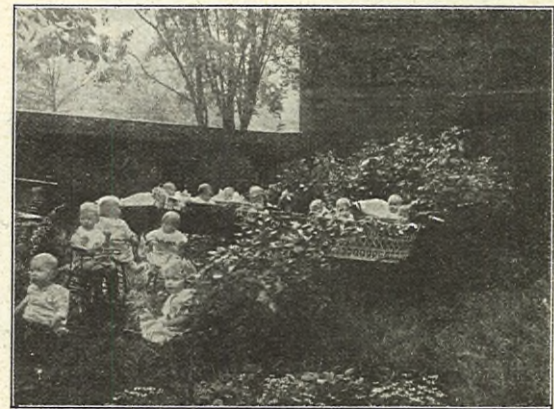
Katti Anker Möller har fått alla de yttre

fördelar, som komma så många kvinnor att behagligt luta sig tillbaka mot vagnens dynor och åka lefnadsvägen fram i estetisk ro, njutande i fulla drag af sköna utsikter och det sofvande samvetets komfort. Men nöden vid vägkanten drog tidigt hennes blick till sig och gaf henne aldrig blundandets falska frid. Ju mer hon ser på eländet, dess mer sammansnörts hennes känsliga hjärta af sorg öfver, att just moderskapet, af hvilket allt beror, skall göra kvinnor till offer, låta kvinnor gå under, ja, tvinga dem till förbrytelser.

Mödrahemmet sådant det nu står i Kristiania är väl värdt ett besök. Jag såg det förliden juli månad, en vacker solskensdag. På yttre gården möttes man af mera försigkomna småttingar i vagnar, mellan blommande rosenbuskar. På den inre gården dominerade två väldiga markiser, under hvilka funnos två sängar, minst tre gånger så breda som långa och i dem lågo spädbarn i rader. Dessa småbarn bodde där under markiserna från morgon till kväll, så länge den vackra tiden varade. Deras unga mödrar — i allmänhet tjuguårskvinnor — få stanna i hemmet tre månader efter barnets födelse utan att erlægga någon afgift, om de äro medellösa. Gå de däremot tidigare från hemmet, få de betala för sig och barnet. Detta för att hemmet skall hafva tid att lära dem barnavård. Barnen kunna äfven, sedan modern börjat arbeta på annat håll, få stanna mot en ringa afgift, men de flesta följa med sina mödrar, när dessa taga plats hos jordbrukare på landet.

Hemmet har numera understöd af stat och kommun samt af privata gynnare. Det rymmer 34 mödrar och 44 barn och har blifvit efterföljdt af liknande inrättningar i andra delar af Norge. Principen vid dess skapande var i första hand mödrarnas väl. Dessa skulle icke tolereras och nödforfligt bispringas för barnens skull, utan få vara föremål för omvårdnad och sympati för sin egen skull. Så höjer man moderskapets standard i allmänna föreställningen och däraf kommer sedan goda följder för barnen och hela samhället.

Ej sällan söka män upp Mödrahemmet för att öfvertala mödrarna att icke anlägga sak mot dem. Föreståndarinnan meddelar då fäderna, att de måste krävas på rättslig väg, om de vägra sitt frivilliga bistånd. En och annan gripes vid sådana ord af en djup vrede och känner som en oförsynthet, att lagen ställer till ansvar för utomäktenskapligt faderskap. Det synes som om det fria faderskapet af somliga fattats som ett ur-gammalt, manligt privilegium, hvilket en för-mäten, ny tid vill tillintetgöra. Norge har visserligen redan lagar till skydd för mödrar och barn, som stå betydligt framför andra

I trädgården.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	> 3.50	Halft år	> 4.50
Kvartal	> 1.75	Kvartal	> 2.25
Månad	> 0.75	Månad	> 0.90

Iduns Byrå o. Expedition, Mästerns Samuelsgatan 45.
 Stockholm, Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
 Kl. 10—4. Kl. 9—6.
 Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02. Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
 Kl. 11—1. Kl. 9—6.
 Verkat. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
25 öre e-ter text.		30 öre efter text.	35 öre
30 öre å textsida.		å textsida.	20 % förh.
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.		för särsk. begärd plats.	

länders, men de äro dock icke till fylles. Skickliga advokater finna kryphål och rädda mer än en gång det fågelfria faderskapet på dess flykt mot okända horisonter. Nya lagar äro därför förelagda storfinget, hvilka skola blifva ett säkrare skydd och gifva de utomäktenskapliga afkomlingarna rätt till namn och arf efter fader. Det är f. statsrådet Casberg, som tagit initiativ härtill. Han har gjort sig uppskattad äfven utom Norges gränser för sitt arbete på mödra- och barnskyddslagstiftningens område.

Statsrådet Casbergs stora och mångsidiga förtjänster som lagstiftare och politiker kunna i ingen mån minskas däraf, att Katti Anker Möller — som är hans svägerska — fått verka i hans närhet som en välsignelsebringande ljus- och värme-källa, när det gällt värlösa, fattiga mödrars väl.

FRIDA STÉENHOFF.

Med en hemvändandes ögon.

Amerikanska småakttagelser i Sverige.
Af PETER NORDEN.

III.

N FLYTTNING I STOCKHÖLM är..kan det vara nödvändigt att fördjupa sig i en af alla till sin fulla värdelöshet så uppskattad olycka? Jo, ur den jämförande Amerikasynpunkt, som skulle kasta en stråle af förklaringens ljus öfver hvad det är som "gör skillnan så stor" skall jag ändå göra det.

Den flyttande stockholmare har till motto, att man ju "inte kan få allting". Därmed afser han ett filosofiskt erkännande af lagen om alltings ofullkomlighet: det kan aldrig bli fråga om annat än att utbyta en olägenhet, i fråga om läge, buller, obekvämlighet, mot en annan. Han beaktar icke den gamla varningen mot att utdrifva djäfvulen mot Belzebub och tror sangviniskt, att om han blott slipper det (hittillsvarande) obehaget, så nog skall han med glädje finna sig i det nya. Men eftersom man alltid lider mest af den tand som värker just nu, så... flyttar han som bekant snart igen. Och så vandrar han i evig rörelshet — tandgården rundt, sökande att fylla de ideligen uppstående nya kaviteterna med sitt röda guld, utan att någonsin uppnå full bot.

Sedan jag alltså fäst uppmärksamheten på ett sakförhållande, som är allmänt erkänt äfven af dem, för hvilka Stockholm är världens enda beboeliga plats, så kommer det, vill jag hoppas, att tagas mindre illa upp, när jag säger, att för den som kommer från Amerika det är något förskräckligt att flytta in i en Stockholmsvåning. Jag skall ändå förutsätta att det är en "modern" våning med "alla nutida bekvämligheter".

Alla nutida bekvämligheter, därför att man ändligen äfven här uppe i norr börjat komma tillbaka till den grad af W. C.-snygghet, som den hyggelige kretensaren ansåg själf-

På sandhögen.

klar år 1900 före Kristus? Nutida bekvämligheter, därför att gas och elektricitet finnas inledda? Nutida bekvämligheter, därför att i bästa fall det finns parkettgolf i ett par rum på skyltsidan?

Det är sant — det finns ju hiss! De olyckliga, som bo i motorns närhet, befinna sig visserligen i förmodligen hälsosam jordbäfningsvibration, men de som bo en trappa upp ha ju den fördelen att de kunna trycka på knappen och åka ned och känna sig verkligt tidsenliga.

När man flyttar in i en ordinär, modern hyresvåning i Amerika, så tar man inte reda på hvar det finns parkettgolf, ty skurgolf förekomma inte. Man går inte ängsligt och mäter, hur många af rullgardinerna från ifjol på grund af oöfverensstämmelse i bredd nu måste kasseras, ty man äger inga rullgardiner, i Amerika anses det själfklart att sådana höra till huset. Sammalunda med kornischerna — de hänga färdiga på sin plats, dubbla t. o. m. för den som begagnar dubbla gardiner. I badrummet sitter toalettskåpet med spegeldörr inbyggt öfver handfatet. Handdukhängare, tandborststället, glashållaren, tvålkoppen o. s. v. allt sitter på sin plats. Den elektriska armaturen finns där redan, glödlampor inberäknadt. Gas-spiseln och — ugnen i köket höra naturligtvis till lägenheten. I matsalen är skänken vanligtvis inbyggd, i vardagsrummet ofta en bokhylla eller två. Allt, från kroker och klädehängare till de inbyggda skåpen, som kan förutsättas för att göra det "nutida bekvämt" för hyresgästen, är förutsatt. Och på mycket kortare tider än som åtgår att leta reda på mejsel och hammare bland linoleumsrullar och lampor och få upp några eländiga skrufvar och kroker med mycket mätande och skarfvande och fuskande — ty man måste ju ta hänsyn både till sina efter helt andra vånings-, dörr- och fönstermåttförhållanden afpassade grejor och till de föregående hyresgästgenerationernas minnesristningar i form af hål och märken och ojämn blekning — på mycket kortare tid är den amerikanske våningen färdig. Flyttningen har förlorat det mesta af sin fasa. Man har sparat en väldig massa tid och krafter, som båda äro "money", här i Sverige också, och man har icke haft nöjet att behöfva kassera för så och så mycket mattor och gardiner med tillbehör, man har icke behöft löpa ifrån allsammans för att skaffa den lilla skruf som fattades, man behöfver icke vänta tills de nya mässingsstångerna, som passa just till den bredden och

den svängningen ändtligen hinna levereras, och man behöfver inte förarga sig öfver att det levererade, när det kommer, naturligtvis är fel gjordt. Man behöfver inte skära af sin fyrkantiga linoleumsbeläggning efter ett rundt fönster eller gå i mörkret i fjorton dar innan ens lampor bli uppsatta. Man behöfver icke lida af dessa skandallöst kvistiga och vanvettigt obekväma, opraktiska golf. Och bor man i ett hyggligt hus, så har man en hygglig uppgång. Icke en torftig köksingång med dörrar, där färgen håller på att spricka af, utan en spegelglasdörr, skinande blank; därinnanför en liten hall i hvit marmor med breflåda, ringledning

och talrör upp till de olika våningarna, så att gästen icke behöfver komma upp förgäfvos och så att ingen objuden och oanmäld skall kunna komma in i huset, ty innanför hallen är en ny spegelglasdörr och den öppnas endast med nyckel eller genom att man uppe i våningen trycker på en knapp, sedan man i talröret tagit reda på, hvem besökaren är. Trappuppgången är mattbelagd, så att allt går tyst. Renhållningen här och af köksuppgången, liksom all tömning af sopor o. dyl. verkställes hvarje morgon af gårdskarlen, "the janitor". Skräpet sätter man ut på sin privata, täckta "porch" utanför köksdörren. Isskåpet finns naturligtvis i skafferi och isen lägges i utifrån "the porch" — budet behöfver aldrig komma innanför dörren. I händelse af objudna gäster köksvägen är dörren stängd med en säkerhetsanordning, som, fastmera praktisk, motsvarar den spärrkedja man i Sverige själf förskaffar sig. I sängkammargarderoben finns ett brand- och dyrkfrött förvaringsrum för juveler o. dyl. Värmeledning, inte "delvis värme", och varmt vatten äro själfklara. Men i hvardagsrummet finns alltid en öppen spis.

Och sist, men icke minst: det hör till god ton därute att grannarne äro grannar, icke fientliga främlingar.

Hvar är det manne lättast att finna sig tillrätta, att trivas?

Nu hör jag invändningarne. Inte vill jag ha samma lampor som andra! Inte vill jag ha annat än mina egna kornischer! Nog vill jag lägga in min linoleum, som passar till mina saker!

Eller: Inte kan jag, hyresvärden, ge mig till att reda in på det viset — det är ju inte säkert, att det passar hyresgästens smak. Om inte han får göra som han vill, så blir han aldrig belåten.

Ja, belåten lär han nu inte bli ändå. Och han kan ju tyvärr inte alltid få fråssa i sin individuella färgblindhet ifråga om väggar och tak. Och vore det någon särskild lampa i något särskildt rum, som han ville ha uppsatt, så vore det ju lätt gjordt. I tambur, badrum och kök måtte han väl kunna stå ut med att inte få häfda sin personlighets höga Själf, eftersom han ändå bara är våningsnomad.

Och i Amerika går det. Man får nog "se på våningar" där också, och det är inte mindre tröttsamt än på andra ställen. Det är ju inte säkert att "de lamporna" passa mig bättre än "de tapeterna".

Men tänk, hvilken summa af fullständigt bortkastade penningar det är, om man lägger

KOSTYMER

för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg, och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:

Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper

samt kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

ihop hvad en säsongflyttning går till i fullt onödiga kasseringar, beskarningar, afpassningar, ändringar och nymonteringar. Hvilken summa uppskof, väntan, ofrenad, missförstånd och förgelse. Att nutida bekvämlighetsmänniskor gitta stå ut med det! Att hyresvärdarna vilja ha väggar, karmar och lister sönderslagna och genomsållade med "individuella" hål. Att A:s lampor ovillkorligen skola sättas upp i B:s förulvarande våning och B:s lampor i A:s. Att A. omöjligt kan vilja hänga sin nattrock på samma krok som B. Att handdukhängaren måste afpassas efter den personliga egenarten. Att — ja, tänk själf!

Skulle det inte männe löna sig, om man försökte införa ett stycke Amerika här hemma, ty så pass amerikansk kan man vara hvar som helst, om man bara vill.

Nedanstående skildring utgör det tredje porträttet i den serie personkaraktäristiker, som ansluter sig till vår stora pristäffling "Iduns fria val", angående hvars bestämmelser vi hänvisa till täflingsprospektet i n:r 1.

3. Läkaren.

HVARJE DOKTORINNA I LANDET skall ge mig rätt — ingen hustru har det så svårt som just hon! Men samtidigt visar erfarenheten, att ingen har så stora möjligheter "att få den han vill ha" som en ung läkare. Det ligger en nimbus kring läkarens kall och person, som gör att skuggorna öfver det äktenskapliga samlifvet med en sådan samhällsslaf vid uppgörelsen förgätas — och gärna fördragas, sedan man väl blifvit bunden.

Få yrken ha i tidernas lopp förvandlats såsom detta. Afståndet är oerhördt mellan Molières och Holbergs komiska charlataner och nutidens doktorer, med deras stringent vetenskapliga skolning och militärmässiga taktik i kampen mot baciller och nervositet, deras suggestiva makt öfver patienternas vilja och stilfulla herravälde öfver sin egen.

Man bör heller inte glömma, att af mänsklighetens välgörare är läkaren den bäst lönade, hans filantropi är på en gång lukrativ och uppriktigt välsignad. Låt vara att han ofta nog får nöja sig med pärlbroderade cigarrfodral som uttryck för patienters känslor. Det lönar sig dock i de flesta fall att öppna och se efter, om de innehålla annat än luft, innan han gör uppmärksam på hur stort honorar han egentligen tänkt sig. Det kunde eljes hända, att den kärleksfulla gifvaren fann sig uppmanad att plocka ut en del af det läckra innehållet för att betala med jämna pengar.

Bredvid dessa ljusa sidor ligga skuggorna som förmörka läkarens lif — och det är i skuggan hon sitter, hans hustru, och väntar att han skall finna ett ögonblick till öfvers för henne, Hon kan få vänta länge. Läkarens yrke slukar sin man. Knappast ens forskaren, det konstnärliga snillet eller politikern erbjuda motstycken till ett arbete, som så ut-

fyller hela dygnet, och kanske ingen står i ett mer omedelbart beroende af tillfälligheter vid sitt arbete än läkaren. För honom finns knappast någon möjlighet att hålla igen och neka sina tjänster — är man i ropet, måste man ge efter och vara både här och där på en gång. För en läkare, som har fullt upp att göra, existerar intet privatlif, det finns inga plikter eller aftal, inga planer och anordningar, som icke genom ett klirrande i telefon eller på dörrklockan kunna omstörtas. Öfver bandet mellan makarna hänger ett Damoklessvärd, färdigt att falla hvilket ögonblick som helst. Man slår beredd och klädd att gå till en fest, en af dessa fester som aldrig återkomma — svärföräldrarnas silfverbröllop! — då det ringer, och man blir tvungen att i stället för en bil beställa två, som fara åt hvar sitt håll. Om allt går väl, kan doktorn komma och hämta sin fru, för att på hemvägen, utfröttad, få höra hur hon haft det, hvem som var där och hvad dom sagt...

Hon öfvar snart upp sig till att alltid "ha det bra". Han, som hör så mycken klagan, får af henne höra endast goda ord. Hon lär sig försakelsens teknik och fylles småningom af den klokhetens anda, som i hvardagslag kallas att hålla god min. Hon vet att hon har blott en enda rival — hans stora klientel — och ju starkare denna tar hans krafter i anspråk, dess intensivare längtar han till henne, som för honom är vilan och ensamheten, är ett med hans ljusa stunder. — För en kvinna utan klokhet finns här tillfälle att begå alla de s. k. fruntimmersaktiga missgrepp, som till slut kunna drifva också den ärligaste, den hemkäraste af män till att söka en half timmas lycka på annat håll...

I våra dagars Stockholm har läkarejakten utvecklats till en raffinerad höjd. Läkaren står att anträffa hvarje stund, hvarhålst han än befinner sig. Vi ha lagt märke till i den nya läkareförteckningen vid en hel del namn en parentes med följande ord: Telefonvakt genom Allm. Tel:s Förmedlingsbord. Rikstel. 1253. — Denna praktiska anordning innebär att läkaren i själfva verket alltid är till hands — men också att han kan dra sig tillbaka någon stund utan att därför mista beröringen med dem han har i sin vård.

Det berättas att Napoleons kock en dag måst hålla på att steka kycklingar i timal för att, när kejsaren kom från konseljen, kunna bjuda honom en färsk. Kejsaren fick den trettiosjätte. Något liknande sker dagli-

gen i läkarens familj — jag tror f. o. m. hos magläkare. Doktorer äro kända för att uppskatta ett godt bord. Men hvilken kombination af lyckliga omständigheter fordras ej för att de ska få njuta dess häfvor, och hvilken triumf för en husmor, om mannen en dag i ro fått äta sig mätt! Kring bordet sitter då familjen och betraktar honom med stora ögon som en ovanlig gäst. Kring familjen sluter sig hemmet såsom en famn, som ingen älskar högre än läkaren. För denna utemänniska är lifvet i grunden en ihärdig kamp för att komma hem, få vara hemma. Han, hvars dag är oafbruten verksamhet, ser hvilan i hemmet förskönad i fantasiens ljus.

Det är i medvetandet om att äga en man, besjälad af denna hemlycka, som läkarfrun, den kloka läkarfrun, aldrig behöfver känna sig ensam, fastän hon för det mesta är öfverlämnad åt sig själf. Hennes försakelser af mannens person är ett offer, som hon bringar hans verksamhet. Utan henne vid sin sida, utan henne som väntar där hemma, skulle han mången gång kunna förtröttas i sin kamp mot lidande och sorg. Nu vet han, att vägen dit går genom ett väl fullbordadt dagsverk. Aningen om den vackra roll läkarens hustru spelar, gör att läkaren ser de bästa stå till buds, så snart det börjar glunkas om att han ledsnat på ungarlslifvet.

MOGENS LANG.

Elisabeth Östmans vegetariska kurser.

EN FORSTA FEBRUARI BÖRJAR Elisabeth Östmans husmodersskola vårterminens vegetariska kurser.

I höstas gjorde fru Östman, som våra läsare torde erinra sig, ett första försök med sådana kurser. Det mindre köket i hennes hushållsskola Klara bergsgatan 40, blef det vegetariska köket, där hennes elever fingo undervisning både i vegetarismens principer och praktiska utöfning. Den förra undervisningen leddes af kapten W. Gedda, den bekante vegetariske entusiast, som icke blott är grundligt inne i vegetarismens födoämnesteorier, utan också en stor expert i fråga om dessas tillämpning på matsedeln. Den praktiska kursen leddes af en af husmodersskolans lärarinnor, som på Weisser Hirsch och andra platser i Tyskland studerat det vegetariska köket. Den, som var närvarande vid kursens avslutningsmiddag, där elevernas kokkonst ställdes på prof, kan bära vittne om, att en utsökt matsedel kan kreeras utan att man behöfver ta sin tillflykt till kött i någon form, ej heller till några konsilade surrogat.

Som sagdt börjar nu åter nya kurser den 1 februari. För att få denna nya afdelning känd och göra propaganda för vegetarismen har fru Östman nu i början satt priset för dessa kurser synnerligen lågt. Så kostar 7-veckorskursen med arbete 4 dagar i veckan endast 25 kronor, frukursen med arbete en f. m. i veckan under 10 veckor endast 15 kr. och aftonkursen med arbete en e. m. i veckan 10 kr.

Ett enastående tillfälle är därmed beredt våra husligt intresserade damer att tränga in i vegetarismens alla möjligheter. Trots mångårig vegetarisk propaganda äro dessa möjligheter ännu okända för den stora mängden husmödrar. De tro att vegetarismen blott betyder afhållsamhet från kött, då den i själfva verket betyder tillgång till en massa obeaktade näringsvärdar och för öfrigt mycket väl låter sig förenas med en sund, svensk matglädje.

E. W.

Lika klar brinner elden...

I FLAMMANDE ELD SPRANG MITT hjärta den gång jag dig mötte en dag i den strålände våren,
du minns: en dag full af dofter och sång
och bristande blommor i snären...

Hur dagarna växlat i skugga och sol,
hur mångt sedan dess blifvit annat med åren,
lika klar brinner elden i hjärtat än,
— högt öfver sorgen och såren.

THEODOR TUFVESSON.

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — — — —
Den har redan utgått i öfver 25,000 ex.
Pris: Kr. 5:50 inb.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

FÖRÄDLANDE FOLKNÖJEN

NÅGRA ORD OM .S.K. PROGRAMAFTNAR.

DET VARMA FOSTERLANDSSINNE OCH den djupgående förståelse för de breda folklagrens behof, som gifvit upphof och framgång åt den ypperliga idén med de s. k. Programaftnarna, förtjända beaktande och tillslut-

ning rundt hela vårt land. Det är därför på Iduns uttalade önskan, som fru Cecilia Bååth-Holmberg, den vackra rörelsens förnämsta driffjäder, här nedan utvecklar dess tankegång och innebörd.

FOLKBILDNINGENS MALSMAN allt från ofvan och till den ungdomligaste folkföreläsarestudent göra sig icke sällan skyldiga till ett par stora misslag: dels förväxla de ofta folkbildning och folkuppfostran, så att de tro, att det första utan vidare innebär det senare; dels se de sig så blinda på ordet "undervisande", att de icke varsna de båda orden "underhållande och roande". Jag vill ej säga, att alla göra så, men bra många.

Den som, i likhet med undertecknad, lefvat hela sitt lif på landet och i arbete för det s. k. "folkets" sociala och andliga lyftning, vet, att hvad människorna på den öde svenska landsbygden så väl behöfva är ej endast arbete och sträfvan för daglig utkomst, utan också goda moment af sund glädje. Det är ett verkligt nationellt livsvillkor. Ty kommer ödslighetens, enformighetens och tråkighetens ande att alljämt hvilat öfver landsbygden, medan all omväxling finnes i städer och industricentra, då komma ingen egnahemsrörelse och inga fackskolor att fästa ungdomen vid landarbetet.

Nöjen måste finnas. Får ej ungdomen goda sådana, så skapar den sig dåliga. Och af dessa senare finnes det fullt upp. Men den glädje de bjuda är tunn. Det visas af den så vanliga surmulna, missnöjda "frimåndagsuppsynen" efter en utrucklad söndagsnatt med ras och dans. Vår tid är i stort omfång glädjelös, trots sina bullersamma nöjen och trots all sin folkbildning.

Det är därför som förädlade folknöjen måste ingå som en viktig faktor i folklifvet. Det nyttiga och nödvändiga arbetet för kunskapspridning i olika former, föreläsningar, vandringsbibliotek m. m., blir därför icke öfverflödigt, liksom det i ingen mån kan utfylla folkets behof af goda sällskapsnöjen. Ty en föreläsning t. o. m. med skioptikonbilder verkar sällan eller aldrig folkfest, och publiken sitter passiv.

Ett verkligt nöje för folkets breda lager kräver ovillkorligen folklig aktivitet. Folkets ungdom kan mycket väl på egen hand ställa till vilda dansnöjen, ofta med litrar och mörka efterspel. Men för att höja hela folklifvet är det helt enkelt en riksviktig sak, att folkets ungdom lär sig att på egen hand också ordna nöjen af högre, ädlare innebörd; de frireligiösa ha lagt sig stor vinning om sådana för sin ungdom och i enlighet med sina religiösa åsikter, nykterhetsfolket för sin, men det behöfves väckande och värmande nöjen, fria från all partigruppering — och som kunna draga till sig ungdom ur alla läger.

Ett sådant nöje bör helst icke verka s. a. s. arrangeradt ofvanifrån; den som — om än så studerad eller socialt verksam — endast teoretiskt känner det landarbetande folket och icke själf lefvat och verkat i dess midt, kan icke håller få grepp i dess innersta själ, det må nu gälla dess längtan efter

Cecilia Bååth-Holmberg.

kunskap eller dess behof af god uppfriskning.

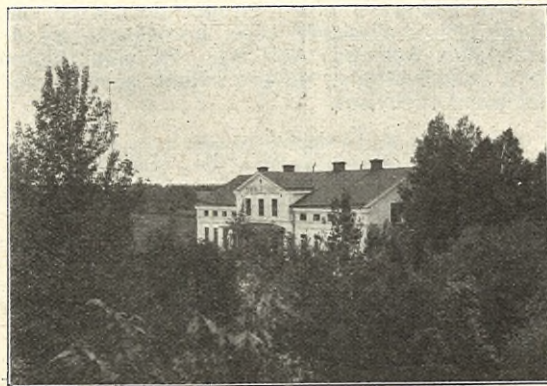
För tre år sedan startades af Sv. riksförbundet för sedlig kultur en ny art af förädlade folknöjen, afsedda särskildt för landsbygden, men äfven för industriplatser och smärre städer samt i form af "programaftnar", ordnade med ända till 10—12 olika nummer: uppläsning af skönlitterära berättelser, historiska, geografiska, biografiska skildringar, dikter m. m. i rik omväxling, det hela flitigt interfolieradt med unison sång och kör af skolbarn.

Företagets två bärande idéer äro: 1) hvarje programaftnas olika nummer äro valda så, att de tillsammans belysa och utforma ett visst ämne af folkligt intresse ur människolifvet, historien eller naturen; en enhellig tanke genomgår och sammanhåller således hela aftonen, äfven dess sång och musik; 2) hvarje sådan programafton är afsedd att ledas och utföras uteslutande af lokala krafter å platsen i fråga.

Detta innebär således den riktiga tanken att införa folklig själfhjälps och själfstyrelse på folkbildnings- och folknöjesområdet.

Det är samma väg, hvarpå t. ex. våra högskolor på landet — i detta nu nära 50 — uppkommit för snart ett halft sekel sedan; genom frivillighetens idé ha de också mer och mer blifvit en makt i folklifvet.

Programaftnarna ha sin idéella uppkomst just ur det mera festliga och upplifvande moment i det dagliga folkhögskolelifvet, som utgöres af aftonstundernas högläsning af litteratur och poesi, skämt och allvar, i förening med sång och musik. Detta som en uppfriskning efter dagens sträfvan. Till dessa aftonunderhållningar brukar också grannbefolkningen vara välkommen.

Tärna folkhögskola.

Många år innan arbetareinstitut, föreläsningrörelse m. m. ordnats, vare sig i eller utanför Sverige, med undantag af Danmark och Norge, hade den svenska landsbygdens högskolor satt dessa nöjesaftnar på sitt program, dock utan att för dem följa någon bestämd plan. För egen räkning minnes jag (allt sedan 1877) med största glädje dessa aftnar, då vi på Tärna, min man, under flera år min bror, dikteren A. U. Bååth, jag själf samt andra lärare, hjälptes åt vid dessa arbetsdagens värmestunder.

Under dessa decenniens direkta arbete i Tärna folkhögskola framträdde allt mera klart för mig landsbygdens fattigdom på nöjen af värmande och lyftande innebörd. Här af uppkom tanken att försöka sätta dessa folkhögskoleaftnar i system och föra dem utanför skolväggarna, ut öfver landsbygden.

För den skull utarbetade jag 1911 den lilla boken "Förädlade folknöjen, 118 program för underhållningsaftnar på land och i stad", som trycktes och utgafs genom Sv. riksförb. för sedlig kultur, på hvars uppdrag jag äfven anskaffade ett af omkring 2,000 band bestående "programbibliotek", hvilket alltså utgör komplementet till katalogen och ordnats efter de olika programmen. Om någon således vill ställa sig som ledare för en programafton och ur katalogen utväljer t. ex. ett af programmen "Ur krigarlifvet", (n:r 2), ser detta så ut: 1. Unison sång: Hör oss, Svea (G. Wennerberg, Sjung, svenska folk n:r 89). 2. Deklamation: Trumslagaren, (Talis Oualis, Saml. Vitterh. I, s. 24—25); 3. Unison sång: Hör klockornas gång, (Landsstormssång af Johan Nordling med musik af Josef Eriksson); 4. Uppläsning: 1) N:r 65 Jarl (R. Melander, Skonerf. Sjöfåg. s. 150—168); 2) Han förstod inte bättre (Falk, Krigarlif, s. 29—37); 5. Unison sång: Hell dig, vår fana (Teodor Holmberg, Sj. sv. folk n:r 39); 6. Deklamation: Korporalen (Talis Oualis, Saml. Vitterh. I, s. 9—10); 7. Uppläsning: 1) När jag öfvade mig för fosterlandets försvar (N. P. Odman, Litet till, s. 3—11); 2) Rund och Skans (A. Smedberg, Skogsroten, s. 53—65). 8. Unison sång: Ni unga barn, (Ossian-Nilsson, Sj. sv. f. n:r 94); 9. Uppläsning: Gamle Ljungqvist (R. Melander, Skonerf. Sjöfåg. s. 119—131); 10. Deklamation. Varen svenske (Dan. Fallström, Sv. sången, Warburg II, s. 710—712); 11. Unison sång: 1) På vakt, I svenske män (K. A. Melin, Sj. sv. f. n:r 91); 2) Du gamla, du fria (Dybeck, Sj. sv. f. n:r 70). (Varar omkring två timmar.)

Skulle något program befinnas för rikhaltigt, kan något nummer uteslutas; värre vore det, om programmen varit för magra.

Aftonens ledare rekvirerar hos undertecknad programmateriale och erhåller detta, såväl litteratur som musik, ordnadt i en kartong, som för inöfning får behållas 2—3 vec-

Kung Hakes död.

Dikt af Sigfrid Siwertz.

kor och mot en liten afgift af 1 kr. plus postpåketsporto. Dessa postpaket kunna nå den mest afsides belägna ort, långt uppe i Lappland, djupt inne i skogsbygderna, dit inga järnvägar gå och inga föreläsare komma.

Folkfestens ledare utdelar programmets många nummer till olika personer: en får inöfva ett deklamationsstycke, en annan får öfva att läsa vackert högt en prosaskildring m. m., de unisona sångerna inöfvas af ungdomen gemensamt, skolbarnen få hjälpa till med sin lilla kör o. s. v.; lokalen festprydes med ljus, grönt och flaggor, och det slår ej fel, att icke salen till trängsel fylles af en publik, som med nöje och spändt intresse följer sina egna, sina barns, syskons, vänners prestationer.

Detta torde onekligen vara ett sällskapligt folknöje af godt slag. Dess verkningar sträcka sig långt öfver aftonens timmar; konsten att läsa högt får ett mål, sången likaså; boken blir på ett annat sätt "levande", än när man endast för sig själf läser den ur ett vandringsskåp lånade volymen; lusten efter denna senare blir helt visst också förstärkt. Smaken för god läsning får en kraftig uppräckning.

Genom å programmen noga utsatta anvisningar å boktitlar, sidor m. m. kan en äfven illitterat person anordna en sådan åtgång. Att idén slagit an visas däraf, att under de tre vintrar, företaget gått, nära 750 sådana folkfester anordnats öfver hela landet från Korpilombolo i Lappland till sydskånska kustbyar, från Gotland och Öland i öster till Orust i väster, i djupaste skogsgränsbygder samt ytterst på skären. Ur de hundratals bref, som ingått, synes, att dessa affnar i regel utgjort samlingscentra, dit hela socknars befolkning med glädje begifvit sig.

"Anordnare" hafva varit en mängd nykterhetsföreningar — somliga af dessa ha planlagt serier för hela vintern; vidare representanter för Sv. folkförbundet, Hvita Bandet, K. F. U. M och K. F. U. K., kyrkliga ungdomsföreningar, gymnastikföreningar m. fl., dessutom präster, folkskollärare och lärarinnor, läkare, pressmän, ingenjörer, landbrukare, landhandlande, handverkare, godsägare och deras fruar, grevinnor, prästfruar, bondkvinnor, skolynglingar, värnpliktige — som synes ha alla folklager omfattat saken. Äfven åtskilliga regementen ha begagnat sig däraf. Af de 118 programmen torde nästan alla varit använda, framför allt naturligtvis program för Gustaf-Adolfs affnar, Karl XII, Engelbrekt, Birgitta, äfven de mera allvarliga "jul-", "fosterlands" och "nykterhetsaffnarna"; de litterära: Fröding-, Hejdanstäm-, Selma Lagerlöf-, Tegnér-affnar o. s. v. men också de skämtsamma: "Tungans missbruk", "På friarefärd" m. fl.

Jag vill blott till sist tillägga: folklig kultur skapas icke blott genom att benen sättas i rörelse i dans och med fotboll — detta har på många håll blifvit ett allt för ensidigt intresse — men därigenom att varma och väckande tankar och känslor sättas i rörelse.

Det är i denna senare riktning som Svenska riksförbundet för sedlig kultur söker att positivt motarbeta hvad som sänker folknivån och hvad som inifrån verkar frätande och upplösande. Såsom ett bidrag till att utnyttja andliga kapital till menige mans bättnad torde "programaffnarna" godt försvara sin plats.

CECILIA BÄATH-HOLMBERG.

"Hårdt gick du fram på Fyrisvallen,
Hake, hvi drar du ej högtidskläder?
Domnadt är svärdens dödsfalla väder,
Tors-blot redes i gudahallen,
hvadan hukar du stum bland lif?"

"Jarl, jag lyssnar till korpens skrif;
skönt mig läska de svarta skurar,
men jag rädes för bloss och lurar.
Sårkvalm pyr som rök i mitt blod,
susande varsel stjal mitt mod..."

"Oglad ratar du segrarns frejd,
slift är Jorunds, den slagnes, sejd!
Siffling, glöm ej hvad lycka du äger,
hårfång, skördar och få och fränder!
Källsval dryck och dunmjukt läger
reda dig trälarnas flinka händer!"

"Hake är död för få och fränder!
Ro mina härskepp i viken fram,
bind mig med vidja vid stormglad stam!
Trälsflykt, nidkvad är nattens drömmar,
slift måste lögas i hafvets strömmar!"

Rider så hafshäst mörk under ö
dödsblek stambo på töcknig sjö.
Blicken örnghard, af kvalen skymd,
spanar vildt efter strandlös rymd.

"Kung", sad' hans jarl, "du har onda sår,
höstligt vräka de våta vindar;
trogna hirdmän arla en bår,
bära dig in under gulnande lindar.
Läfört fröas i löfrik dald!"

"Frätsår", sad' Hake, "brännas med eld."

Kulen rinner en gryningsstimma,
böljorna flocka sig ulfvagrå,

nordans pilskur går hvass under rå,
Hake ögnar af haf en strimma,
bröstbred står han, blickarna glimma
åter en sjökonungs, isigt blå.

"Rorman, du som för nattens köld
hukat stel under skinn och sköld,
styr under skogiga skär min drake!"

Lyft i högbänk af torrvedsfång
lyssnar ändtligt till skaldens sång
stolt af sin seger, lung Hake.

Spörjs ej att gramen svef,
var där en strid att strida.
Glad åt uddarnas lek
for han med härsköld vida.

Urla till yrnas ting
red han med rödan hane.
Svearnes lungaring
rånade Huglefsbane.

Hårdt gick härkonung fram
hemma på Fyrisvallen.
Jorund flydde med skam,
Erik, den gäfve, är fallen.

Sist med sköldgny och vapenskrif
hedrade kämpen hans härmän alla,
då lät Hake mot mantelns flit
sårbräckt tinningen falla.
Tvangs så roder med vidja fast,
slungades bränder fring toft och mast;
snällt sköt draken från stranden.
Sjökonung bäddad på bålets ved
sträcker i välfänd österled.
Evig som strider och sänger anden
seglar på flammor i gryningsbranden.

Ännu en gång "De sköf-
lade hemmen".

Som tillägg till den i föregående nummer införda slutredovisningen öfver insamlingen för de nödställda belgierna har ännu ett antal bidrag från varm hjärtade gifvare influtit, som härmed tacksamt redovisas.

Bekant från Karte Shipiskopelstreet 1:—, U. O. Sthlm 5:—, M. B. Täckhammar 2:—, Ö— Sthlm 1.—, Frkn Helga Janson 2:—, M. C. 1:—, Fröken Hildur Pauls 2:—, Fru Bertha Moe Kelvie, Djursholm 10:—, Fru Lottie Meisner Sthlm 10:—, Fru Hedvig von Axelson, Mässvik 10:—, Fru Alma Aurell, Sthlm 5:—, A. Sbg 5:—, Fru Julia Beckman, Vänersborg 5:—, A. J. och M. Candy 5:—, Mrs C. H. Meadows 10:—, Oscar Levy 5:—, M. S. 10:—, Fru H. Thulin, Sthlm 50:—, S— 1:—, (gn. Fröken Salla Welander, Sthlm) = 140:—, Dessutom från Amanda Nilsson, Malmö, 1:—, Anna Berling, Skanör 10:—, Summa kr. 151:—, Transport från föregående redovisning 8,156:50. Summa kr. 8,307:50.

Äfven de sista influerna pengarna äro nu öfverlämnade till belgiske ministern härstädes. Hans senaste kvitto meddelas här nedan.

Le Ministre de Belgique a reçu du journal "Idun" le montant d'une souscription en faveur des Belges, victimes de la guerre, s'élevant à la somme de Kr. 1,807:50 qui seront versées à la Stockholms Handelsbank pour être transmises avec les autres fonds, destinées aux Belges au Gouvernement du Roi au Havre.

Le Ministre de Belgique saisit cette occasion de renouveler à l'Administration du journal "Idun" et à ses généreux souscripteurs les remerciements les plus sincères au nom des malheureuses victimes, au nom de son Gouvernement et en son nom personnel.

Stockholm, le 15/1 1915.

Wauters.

De af våra läsare, som ytterligare önska lämna något bidrag till insamlingen, bedjas att hädanefter sända detta till "Insamlingen för belgierna", expedition Tunnelgatan 19 B, Stockholm.

Stockholm i januari 1915.

REDAKTIONEN AF IDUN.

Unga hjärtan.

Vid Iduns dramatiska färling pris-
belönad sällskapspjes
af Hildur Brettner.

(Forts.)

RITA

(står som förr. Springer så impulsivt emot honom).

Säg, fror du inte det också, — att Maj är här för Gunnars skull? Att det ska bli parti emellan dem?

HERR WEISS.

Kära barn, hur skall jag kunna veta det, hvad dom vill. Det är bara, då det är fråga om skogsförsäljningar och nybyggnader, som gamle Weiss blir tagen till råds.

RITA.

Hon älskar honom, det ser jag — och hon är rik — åh, jag hatar henne —

HERR WEISS.

Men, barn, om inte han — —

RITA.

Han kan inte vara skild från henne, — då kommer han med rosor. (Hon sätter sig på chäslongen.) Åh, hvarför kom jag någon sin hit.

HERR WEISS.

Nu är du ofacksam, barn.

RITA.

Ja, ja, jag vet det, men det är ju så förfärligt. (Hon sitter och ser framför sig. I tankar.) Minns du, att då jag var liten gungade mig Gunnar ofta på sitt knä och kallade mig sin lilla prinsessa och lofvade mig ett kungarike.

HERR WEISS.

Ja, och du brukade somna i hans knä.

RITA.

Kysste han mig då också?

HERR WEISS.

Säkert gjorde han det. (Han står och ser på henne. Går så fram och stryker henne öfver håret.) Var lugn du, stumpan, han gifter sig aldrig med någon annan än dig.

DOKTOR EBBE

(har vid de sista orden kommit i dörren).

Är det mig ni talar om?

RITA (rycker förskräckt till).

HERR WEISS.

Ja, hvad skall vi svara på det?

RITA.

Nej, och tusen gånger nej. Vi talade om — om —

HERR WEISS.

Ja, hvem var det nu vi talade om?

RITA.

Vi talade om — om Karl Gustaf.

HERR WEISS.

Ja, visst tusan, om Karl Gustaf var det. (Då han går förbi doktor Ebbe.) Rita är så rysligt kär i honom så. Hon säger, att han lofvat henne ett kungarike.

DOKTOR EBBE.

En så'n en, det var inte småsaker heller.

HERR WEISS.

Nä nä men. (Han går till höger.)

DOKTOR EBBE (fram till Rita).

Kära Rita —

RITA

(tar ett steg tillbaka och ser afvisande ut).

DOKTOR EBBE (skrattande).

Men Rita då —

RITA.

Gunnar lyckas finna det mycket munter, att vi talade om Karl Gustaf.

DOKTOR EBBE.

Jaa då, det är en så vådligt präktig pojke. Har han lofvat dig ett kungarike, så får du det alldeles säkert.

RITA (går ett par steg).

DOKTOR EBBE (efter henne).

För då har du naturligtvis lofvat honom att bli hans lilla prinsessa.

RITA (kort).

Antagligen.

DOKTOR EBBE.

Nej, Rita, det är alldeles säkert, det har du lofvat — Karl Gustaf. (Han vill dra henne intill sig.)

RITA (häftigt).

Gunnar —!

DOKTOR EBBE (härmar henne).

Rita —! (Då han ser tårar i Ritans ögon, allvarligt.) Men, Rita, hvad är detta?

RITA (upprörd).

Det är bara det, att Gunnar skall gå.

DOKTOR EBBE.

Nej, Rita, det gör jag inte, kom sätter vi oss här som ett par förståndiga människor. (Han vill föra henne till chäslongen.)

RITA (blir stående).

DOKTOR EBBE

(tar en ros ur ett glas och räcker henne den).

RITA

(ser på honom forskande ett ögonblick, kastar så med flammande blickar rosen i hans ansikte och skyndar ut till vänster).

DOKTOR EBBE

(ser efter henne, tar så upp rosen och kysser den leende, ser åter mot dörren, där Rita försvann)

Om du visste huru kär du är mig — men nu skall jag straffa dig för att du inte tror på mig. (Han går mot höger.)

RITA

(kommer i detsamma i dörren till vänster).

Gunnar, förlåt mig!

DOKTOR EBBE (vänligt men stelt).

Åh, ingen orsak, kära Rita. Är det med något annat jag kan stå till tjänst?

RITA

(står och ser ned, andas häftigt upprörd).

DOKTOR EBBE.

Men det är väl endast skämt att du ej följer med till Alnäs.

RITA (står som förr).

DOKTOR EBBE (leende).

Där träffar du ju Karl Gustaf.

RITA (upprörd).

Jag bryr mig inte om Karl Gustaf — jag menar, jag bryr mig inte om — (Impulsivt, lidelsefullt.) Jag bryr mig inte om någon annan än dig. (Hon springer fram och vill slå armarna om hans hals.)

DOKTOR EBBE (spelar).

Inte så häftig, kära Rita. (Han stryker henne öfver håret.) Du är en liten rar syster, men du kan gärna vara uppriktig — erkänn du, att du är rysligt kär i honom.

RITA

(går ifrån honom, står och ser ned, andas häftigt upprörd).

DOKTOR EBBE (leende).

Farväl då, Rita.

RITA (tonlöst).

Farväl.

DOKTOR EBBE (går, vänder sig i dörren).

Jag får väl hälsa Karl Gustaf?

RITA (står som förr. Då han gått.)

Syster — syster — han sa syster —.

LISEN (kommer i dörren från höger).

Fröken Rita!

RITA (rycker till).

Ja, hvad är det?

LISEN (kommer dröjande fram).

Jo, fröken Rita får inte bli ledsen på mig, men fröken har väl inte ett par hvita skor, som fröken saft undan och som jag kunde få öfverta. Se det är dans på "Frideborg" i kväll och jag skulle ha min skära klädning, och så vore det så roligt att ha något som de andra inte ha.

RITA.

Lisen får ta dem med rosettterna, som stå till höger i garderoben.

LISEN (glad).

Åh, fröken Rita är alltför snäll. Om jag kunde göra fröken någon tjänst.

RITA

(med en suck i det hon sätter sig på chäslongen).

Bjud mig på ditt bröllop, Lisen.

LISEN (skrattande).

Ja, det lofvar jag.

RITA.

För det blir väl snart?

LISEN (med en liten suck).

Ja, berodde det på mig så. Men på tal om sådant, fror inte fröken Rita att vi snart få förlofningskalas här?

RITA (stelt).

Hvad menar Lisen?

LISEN.

Åh, det förstår nog fröken, doktorn och fröken Maj förstår. Och jag har mina misstankar att det blir snart, endera dagen.

RITA (som förr).

Hvad har Lisen för anledning att tro det?

LISEN.

Åh, man rör inte för, att man fått ögon och öron. Men tyst min mun, får du socker.

RITA

(reser sig och går hastigt ut till vänster).

LISEN

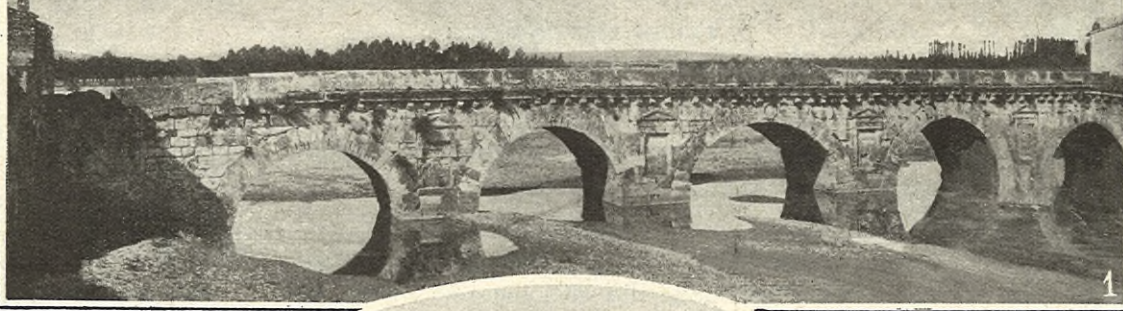
(plockar och städar i rummet. Stannar framför spegeln. Profvar kokett ett par rosenknoppar i sitt hår).

Han skall minsann få sjunga kungssången — kungssången, då jag gör så här (hon kastar en slängkyss åt höger.) Och folksången, då jag gör så här (kastar en åt vänster).

(Forts.)

FRÅN JORDSKALEVENS LAND

1. Landskap i grannskapet af Avezzano.
2. Den svårt härjade staden Monte Cassino.
3. Klostergång i kyrkan S. Giovanni in Laterano i Rom.
4. Via Appia utanför Rom med grafvar öfver de tre curatierna.
5. Kyrkan S. Francesco i Gaeta.
6. Kyrkan S. Andrea i Amalfi.

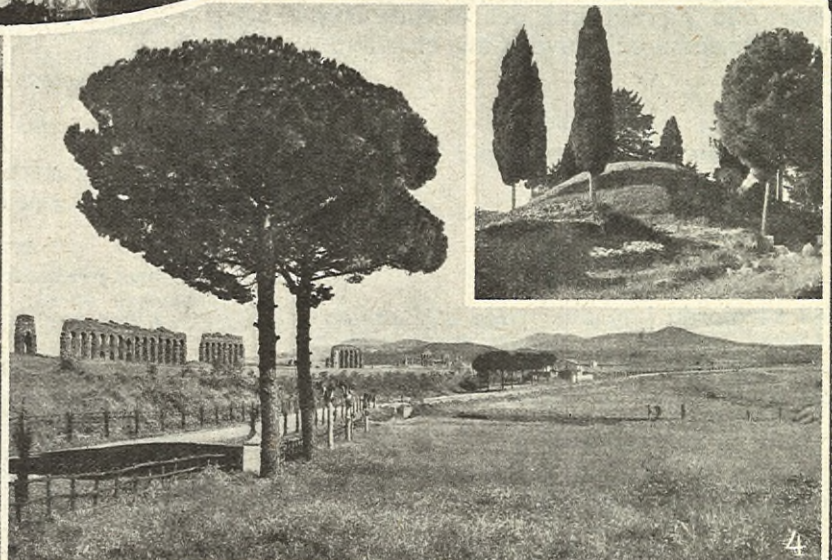
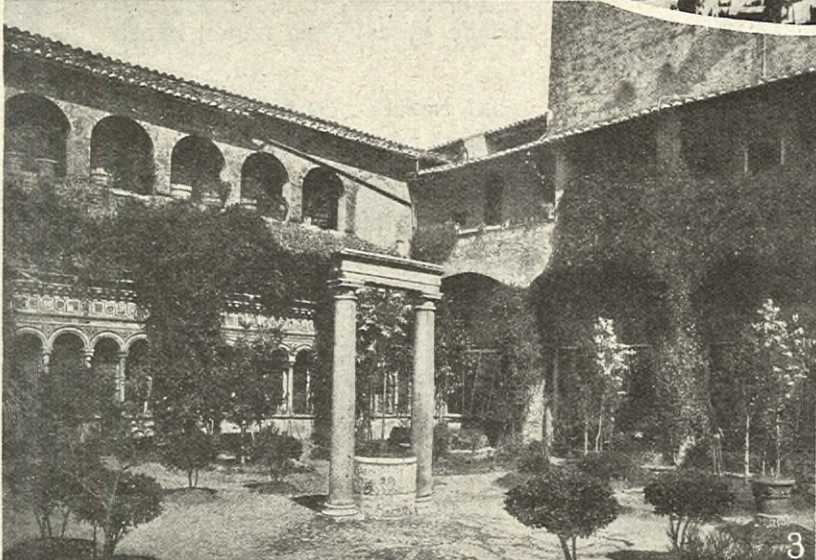
Via Appia utanför Rom med grafvar öfver de tre curatierna. 5. Kyrkan S. Francesco i Gaeta. 6. Kyrkan S. Andrea i Amalfi.

MEDAN DE STRIDANDE folken under månader med sveft och möda och efter alla konstens regler förgöra hvarandra, har genom blott den lättaste sekundlånga krusning af jordens yta ett stort område af mellersta Italien, rikt och tät befolkadt, föröds långt mera grundligt. Städer och byar ha störtat samman och begravt befolkningen under sina ruiner, och telegrafnen bringar hvarje dag nya budskap, som utvidga olyckans omfång och

Man söker rädda ur ruiner de ännu levande, gifva de hundratusentals skadade och husvillan den första hjälpen. Och sedan gäller det att börja på nytt och resa nya hem ur de gamlas ruiner.

Borde icke människorna inför katastrofer som dessa blygas att frivilligt öka summan af lidandena på jorden, att härja och föröda i sällskap med naturkatastroferna i stället för att sluta sig samman till skydd mot dem?

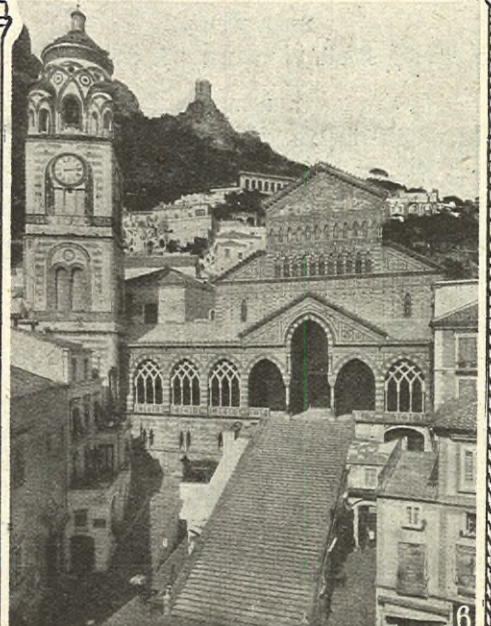

meddela dess hjärtskärande detaljer, så att vi nu stå förfärade inför det faktum att jordbävningen på morgonen den 13 januari varit än ödesdigrare till sina följder än den som förorsakade Messina-katastrofen 1908.

De bilder vi dag meddela äro hämtade från jordbävningsdistriktet, inom hvilket äfven den eviga staden själf befinner sig. De leende orterna äro nu förstörda, staden Avezzano ligger lik under ruinerna, de gamla klassiska minnesmärkena ramponerade.

Rom har däremot undgått alla svårare skador, endast en och annan spricka i något af de gamla historiska palatsen och en och annan störtad skulpturbild från någon af Romas kyrkor vittna om naturrevolutionens farliga närhet. Äfven Neapel, som befinner sig inom det härjade området har blifvit skonadt — för denna gång.

Italien samlar sig nu omkring arbetet att komma de hemsökta trakterna till hjälp.

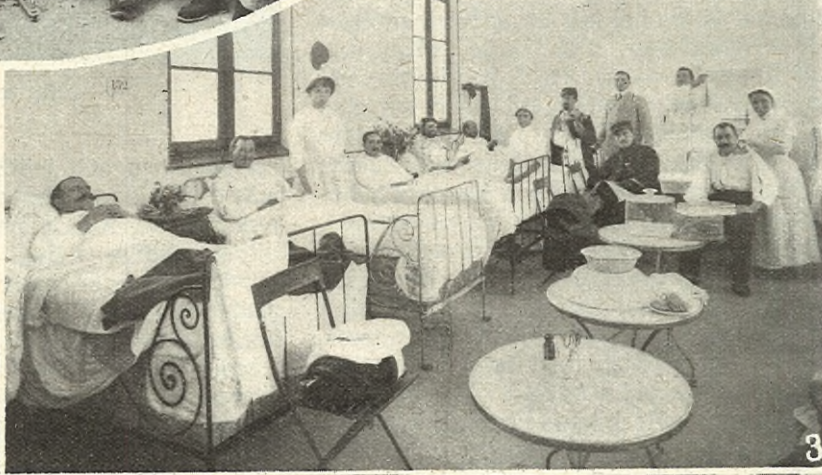

Bland sårade

franska hjältar.

EN SEDAN MÅNGA ARI COGNAC bosatt svensk, herr Eric Boklund, anställd i en affärsfirma därstüdes, deltagit sedan krigets början som frivillig vid den af "Röda korset" organiserade sjukvården i nämnda stad. Hans dagliga umgänge med de så-

rade, dessa tusenden, som medfört något af slagfältets hela gripande allvar och heroism in i sjuksalarna, har gifvit honom stoff till nedanstående skildring, hvilken genom sin rättframma och sympatiska ton helt säkert skall fånga våra läsares intresse.

Från "Röda korsets" sjukhus i Cognac. 1. "La supérieure" med några sjuksystrar och konvalcenter. 2 o. 3. Ett par af sjuksalarna. 4. Déjeuner på terras-

REDAN FRÅN FÖRSTA mobiliseringsdagen den 2 augusti började öfverallt i Frankrike och också här i Cognac organiseringen af sjukhusen för de tusende och åter tusende offer, som denna världsbrand skulle komma att kräva. Lokaler voro snart funna. Militär sjukhuset installerade sig i härvarande läroverks rymliga lokaler och Röda korset lade beslag på stora folkskolan. Det försträmda organiserades genom kommanderingar från armébefälet, och endast på linnekontoret fingo några damer, tillhörande statens tjänstemannafamiljer, tillåtelse att biträda.

Röda korset däremot rekryterades uteslutande på frivil-

sen. 5. Strumpsickning. 6. En måltid på skolgården. 7. La "salle de bains". 8. "Våra svaringar". 1, 2, 3, 7 o. 8. foto Lavand. 4, 5 och 6 foto M:me Longuet.

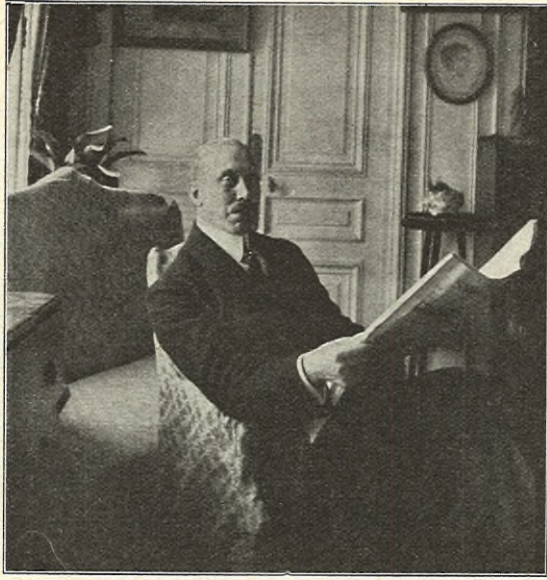
lighetens väg och ur alla samhällets kretsar. För det hela står en administratör, ansvarig inför armékårsbefälhavaren för de sårade han fått på sin lott, med plikt att hvarje vecka lämna fullständig rapport om nyintagningar, transporter af tillfrisknade till resp. militärdepåer etc.; vid hans sida en intendent, ansvarig för ekonomin, som, hväd Marias bekymmer beträffar skötes tillsammans med hustrun. Föreståndaren för rustkammaren omhändertar matrikuleringen af de sårade soldaternas effekter, desinficeringen af de oftast till oigenkännlighet i löpgrafvarnas smuts nedsölade uniformerna; föreståndarinnan för linneförrådet innehar ock en ansvarsfull post, då där intet får sak-

nas och den strängaste ordning och ekonomi äro af största vikt. Flitiga händer sörja för lagning, lappning och nysömnad. I de stora skåpen ligga lakan och örngått i oändliga staplar, hundratals skjortor, däraf ett mångtal sydda speciellt för sårade med bröst- eller armskador. Hela skjortan, äfven ärmarna, knytes ihop sida vid sida, för att bespara de stackars sårade hvarje onödig rörelse. Handdukar, näsdukar, bindor i det oändliga, allt finnes och allt på sin plats. Hela förrådet är insamladt på frivillighetens väg.

De 12 sjuksalarna för sårskadade och 4 för sjuka soldater och synnerligen svåra fall, där internering är nödvändig, såsom vid fall af stelkramp och kallbrand, lyda under en öfversköterska, "la supérieure", som till tecknen på sin värdighet bär en speciell armbindel med guldkanter. För hvarje sjuksal med 12 till 16 sängar svarar en sköterska, biträdd af en sjukskötare, "infirmier", samt två eller flera sköterskebiträden. Fyra af stadens äldre, och därför icke mobiliserade läkare sköta den medicinska och kirurgiska behandlingen med biträde af en operationsköterska, hvilken sistnämnda dessutom har om hand instrumentförrådet och desinficeringen däraf samt själfva operationssalen. Till sjukhuset hör äfven ett komplett apotek, som i tur och ordning förestås af farmaceuter från stadens olika apotek. För de sårades transport hade bildats ett sjukbärelag, vid hvilket jag äfven lät anteckna mig. Den 5 aug. stod hela sjukhuset färdigt att mottaga sina första patienter. Dessa läto emellertid vänta på sig öfver åtta dagar, ty som alla franska städer organiserat sjukhus, togos de närmast fronten belägna i första hand i besittning.

Så kom äntligen en dag det nästan efterlängtrade telegrammet: "170 sårade ankomma i afton kl. half 9." — Sent skall jag glömma det gripande skådespelet, då de första sårade från kriget anlände. — Skymningen hade fallit på efter en tropisk het dag; mot den azurblå Charenter-natthimmelen, som sänkte sig ned mot den flacka horisonten, kunde man snart spåra en lång svart linje, som långsamt ringlade sig fram. De sårades tåg närmade sig. Ehuru ankomsten hållits hemlig, hade stadsbefolkningen i skaror strömmat till och väntade i spänning, om måhända någon kär vän eller anförvant skulle vara med bland de sårade. Sakta och stönande rullar tåget in på stationen. Icke ett ljus från kupéfönstren, endast lokomotivets oljelykta kastade ett dystert sken på gruppen af de väntande, hvilka lämnats tillträde till godsstationen, dit tåget inväxlats. Dörrarna till kupéerna öppnas och de första, lindrigast sårade soldaterna stappla ned. Vid skenet af handlyktor och med oändlig försiktighet utbäras därefter de stackars sårade, som utsträckta på halmen på bänkarna och golfvet sedan trenne dagar uthärdat den långa järnvägstransporten. På bårar föras de in i de stora täckta packvagnar, som Röda korset reserverat för sina sjuktransporter och hvilka apterats så, att bårarna kunna fritt hänga under hvarandra, till undvikande af hvarje skakning. För hvarje vagn, som passerar, blottas hufvudena i andaktsfull tystnad, hvilken dock plötsligt afbrytes af ett tusenstämmigt "Vive La France! Vive l'Armée!" Jag kan förstå, att soldaterna i detta ögonblick kände sig stolta öfver att ha fyllt sin plikt. Färden upp till sjukhuset liknade ett triumftåg, viftningarna och lefveropen för armén ville aldrig taga slut.

Sedan de sårade inburits på lasarettet och fördelats på de olika salarna, började

Eric Boklund.

afklädningen och tvättningen. På de flesta måste kläderna klippas upp och blottade de provisoriska förbanden, som de bleserade oftast själfva anlagt på slagfältet. Man kunde nämligen ännu tala om slagfält, då mullvadskriget i löpgrafvarna icke tagit sin början, hvilket skedde först efter den stora franska Marnesegern. Åsynen af dessa stympade och sönderskjutna lemmar var helt enkelt ohygglig, och jag förstår nu bättre än någonsin Berla von Suttners lidelsefulla vädjan i Ned med vapnen. Men jag skall heller aldrig glömma den manliga behärskning, de stackars sårade visade. Aldrig har jag ännu hört en klagan eller en förbannelse öfver kriget, däremot mångfaldiga gånger en uttalad förhoppning om att snart få återkomma till kamraterna vid fronten. Och ändock — hvilka ohyggliga sår! I går mötte jag en af mina skyddslingar, som nu vistas på Röda korsets annex för konvalescenter. Han kom till oss någon gång i oktober med hela högra delen af ansiktet bortskjutet. Ogonhålan och kindbenet bildade ett enda hål med god plats för en knytnäve. Nu är han återställd och hoppas lära sig sätta an geväret mot vänster axel för att få återvända till sina stridskamrater. Att han stått om talad på dagordningen för glänsande tapperhet vill han alls icke låtsas om, utan tillägger endast då man frågar honom härom: "Det är så många, som gjort mycket större bragder än jag". Hundratals andra exempel på de franska soldaternas glänsande tapperhet skulle jag kunna omnämna från den lilla krets jag kommit i beröring med, och jag tror, att tyskarna grundligt misstagit sig, då de med förakt talade om den franska soldaten som en försoffad och odisciplinerad stackare.

Något, som synnerligen förvånat mig, är den snabba sårhärlningen, utan alla andra ingrepp än pensling med jodtinktur och förbindning. På tre veckor har jag sett sår så stora, att jag ledigt fått plats med hela handen, läkas. Operativa ingrepp ha utom för kuleextraktioner endast i yttersta nödfall gjorts, hufvudsakligen vid fall, där kallbrand under transporten inställt sig och nödvändiggjort amputering. Bland de snart till ett tusental uppgående sårade, vi vårdat på Röda korset, hafva vi endast haft att beklaga tre dödsfall, däraf ett i den fruktansvärda stelkrampen, hvilken, som bekant orsakas af smuts eller jord, som inkommit i såren. Omedelbart efter ankomsten af hvarje konvoj, göres numera på alla sårade, där stelkrampsfektion kan befaras, särskildt vid fot- och underbensskador, injektion af antitetanosserum, och vi ha sedan dess gud ske lof icke

haft annat än lättare fall af denna sjukdom, som oftast annars medför döden efter de ohyggligaste krampfall.

Redan den första sändningen af sårade gjorde klart för mig, att en simpel tvättning icke var tillfylles, utan att en ordnad badservis skulle vara nog så välbehöflig. Organisationen häraf tog heller ej lång tid, ett badkar och ett stort bykkr funnos tillhands, en järnkokare på trefot fick ersätta varmvattensapparaten (en sådan har dock sedan donerats till sjukhuset af en välvillig själ). I ett hörn på skolgården sammanspikades ett krypin af halftumsplank, och där skrubba vi nu af hjärtans lust med rofborste och Marseilletvål. Trots den primitiva anordningen har vår "salle de bains" blifvit ytterst populär inom sjukhuset, och tillströmningen af "badgäster" är ofta så stor, att vi måste sätta "lapp på luckan". I synnerhet äro våra svartingar, från de kaffebruna araberna färgskalan ned till de bläcksvartaste zulu-kafferna, ifriga badare. Att språklådan därvid hålles i gång kan icke förtänkas, då ju i sjuksalarna en viss tystnad är påbudet. Få då mina badgäster en cigarr ur min privatlåda, så stanna de gärna kvar i badkaret en kvart, tills blosset är slut, och berätta om upplefda episoder i striderna på de olika delarna af den väldiga stridsfronten. Ett är säkert: bravur och käckhet fattas icke hos den franske soldaten och jag tror, att moralen hos soldaterna har lika mycket att säga som öfverlägsenhet i gevär och kanoner.

Medsända fotografier ge en liten bild af de sårades dagliga lif på Röda korset. Alla soldater, som fritt kunna röra armarna, selsätts af stickning af yllestumpor och tröjor åt kamraterna vid fronten. Ännu för ett par veckor sedan serverades måliderna ute på skolgården. Att soldaterna äro förnöjda och må som prinsar, kan man också se af bilderna. "God mat, mycken mat och mat i rättan tid" har en förunderlig verkan på humöret, till och med hos en sårad soldat.

Cognac i december 1914.

ERIC BOKLUND.

Staketet.

Skiss af ANDERS ÖSTERLING.

RIKARD KOM PROMENERANDE på badhusbron i sällskap med onkel Aron. Det var midsommarafton, det blanka vattinet speglade röd-gröna flak af grönska och taktegel, och Rikard bar hvit linnekostym med stråhatt i stället för gymnasistmössa. Sitt välbehag med ögonblicket uttryckte han i två ord, som han tyst upprepade för sig själf: hel och ren. Hel och ren! Sommaren låg framför honom som en stor bukett, och han hade som vanligt högsta betyg i botanik, hvilket utgjorde onkel Arons villkor för en inbjudan till den lilla västkuststaden, där han residerade som stadsläkare. Med den känsla af förtjänt lycksalighet, som ännu hör hans ålder till, hade Rikard alltså äfven i år, då han flyttades till sjunde öfre, tagit sitt skuggiga, blåmålade gafvelrum i besittning.

— Vi ska äta sparris i dag, sade onkel Aron tankfullt. — Sina kan koka sparris.

En sky drog öfver hans kraftiga drag, och han fortsatte: — Jag hade en gång en trädgårdsmästar-dotter, som skar af knopparna, när hon rensade.

Men Rikard hörde ej på, ty på bron kom en ensam dam emot dem. Hon var fyllig och rödblond, på hennes arm hängde en orange-

gul baddräkt, och medan hon närmade sig fäste hon sin stora, djärfva blick på Rikard, som naturligtvis hastigt rodnade. Det var en blick, som i värdslost naturlig konversations-ton tycktes säga: fin pojke, bra ögon, dålig halsduk, sjutton, aderton år, gissar jag, au revoir, fast du är då verkligen allför ung!

Detta läste Rikard emellertid icke själf, ty han såg i denna sekund endast lifvets främmande skönhet, som vandrade förbi. Han kände igen damen, ty det var Sara Backman, skådespelerskan, Kameliadamen, som han sett en gång i vintras. Och hon hade betraktat honom.

Till onkeln sade han nu med en röst, som han förgäfvades ville behärska:

— Säg onkel? Det var Sara Backman.

— Histriönskan? svarade onkel. Hvad ska sådana här?

Rikard kände sig smärtsamt berörd af onkelns tonfall och önskade plötsligt, att han vore ensam. Han skulle då sätta sig i allén och vänta, tills Sara Backman kom tillbaka.

Rikard hade hittills ägnat förmiddagen åt onkel Arons vidlyftiga, men försummade herbarier. Han brukade sitta i trädgården, genomgå de gulnade växtarken och fästa på nya etiketter här och hvar. Botaniken var onkel Arons och hans gemensamma intresse. Under kastanjernas bladmassa ringde hafvets entoniga brus, och Rikard hade varit alldeles nöjd med dessa svala förmiddagar vid det lätta arbetet. Doktorsnäs villå låg alldeles infill Badhotellet, och de båda i lummighet täflande trädgårdarna skildes blott af ett staket, omspunnet med humle och kaprifol. När han nu satte sig här, var det för att lyssna till rösterna från hotellet, ty han visste, att skådespelerskan bodde därinne. Han försökte känna igen hennes röst, sådan han mindes den från Kameliadamen. Rikard tänkte samtidigt på sin mor, som var död, ty när han den gången i vintras såg den gamla teaterpjäsen, väcktes i hans själ hägkomster från moderns dödsbädd, och föreställningens djupa intryck flödade innerst ur denna sorgbundna sötma, som var en hemlig värld och eljes blott gjorde sig påmint genom efterdyningar af skygg saknad. Han lyssnade — men lyckades ej igenkänna skådespelerskans röst.

Men en dag hade han en underbar tur. Han satt i onkelns segelbåt vid bron, då Sara Backman kom förbi. Fullkomligt andlös böjde han sig öfver relingen som för att se efter ankaret, hvars järn aftecknade sig nere i det gröna djupet ungefär som ett skälfvande hjärta... Då hör han hennes röst öfver sig. Hon har stannat och ser på honom som om hon väntade svar.

— Jag frågar om kandidaten vet, hvar man får hyra segelbåtar?

Han svarar med förvirrad höflighet. Hon frågar vidare med sin snabba, distinkta röst och ser på honom hela tiden.

— Ni seglar väl hela dagarna?

— Ähnej. Jag botaniserar hellre. Men — men om fröken Backman skulle ha lust, så var så god! Jag skall strax lägga till.

— Tack, monsieur, säger hon med ett silverskratt, nu skall jag ha mitt bad. En annan gång. Kandidat Vilhelmsson var det ju? Hon var borta. Hela tiden hennes blick — ett intensivt blåkallt ljussken.

Från denna dag följde Rikard henne som en foxterrier. Han bar hennes romerska sjal, hennes eldröda parasoll, hennes rollhäfte, som hon ibland förde med sig på promenaderna. Hvar håller du hus? brukade onkel Aron fråga, och småningom blygdes Rikard att svara. Onkeln tyckte om hans ungdomliga sällskap och kände sig förar-

gad, men sade till en början ingenting. Hvad Sara Backman beträffar fann hon behag i ynglingens ridderliga tillbedjan, man kunde ha honom med sig utan ansträngning, han var nöjd med några ord i halftimmen och det var en härlig hvila efter den uppslitande säsongen. Rikard var en smula förundrad öfver hennes likgiltighet för allvarliga spörsmål, som hon endast besvarade med en suck. Då och då lät hon undfalla sig ett beklagande af människornas, speciellt kolle-gernas illvilja, och då fick hennes röst just den vemodiga timbre, som Rikard mindes från Kameliadamen. För öfrigt bad hon honom gång på gång utförligt redogöra för sina intryck af aftonen ifråga, och Rikard var smickrad häröfver.

— Ni tyckte jag liknade er mor. Äck! sade hon. Kom skall jag knyta om Rikards halsduk.

Och Rikard kände med sänkta ögonlock, hur hennes fina damhänder berörde hans haka.

— Halleduden. Man har redan små mustascher. Sir man på!

— Tusen tack! stammade Rikard, alldeles dödsblek.

Dagarna gingo och Rikard var sällan hemma, om ej för att kamma bena. På nästerna drömde han om Sara Backman: hon låg på hafsbottnen i orangegul badkostym, och Rikard dök ner för att rädda henne. Men när han ville gripa om lifvet och lyfta upp henne, smålog hon i det genomskinliga vattnet och drog honom till sig. Onkel Aron såg ofta forskande på honom:

— Du skall inte gå med aktrisen så mycket. Du är för ung, det ser löjligt ut. Har du sett den lilla Appelprensken i år? Hon är för det första söt, och för det andra gör hon dig ingen skada.

Appelprensken var rådmannens flicka. Rikard hade verkligen denna sommar ej ens talat till henne.

En afton var det dans i Badhotellet, men samtidigt hade onkel Aron herrsupé. Det var borgmästaren, hamnkaptenen, lektorn, tullkontrollören och ännu ett par, af hvilka ingen kunde tänkas lagd för nöjena på andra sidan staketet. Rikard hörde fiolerna från hotellträdgården, besvarade sömngångaraktigt alla frågor, hvarmed han hugnades, och afvaktade otåligt, att man skulle resa sig från det dukade bordet, kring hvars fända kandelabrar redan nattfjärilarna dansade. Onkeln såg på honom med ett sarkastiskt löje och sade slutligen:

— Är du mätt, kan du gå!

Rikard bugade sig för sällskapet, öfver-raskad af denna vänlighet, och aflägsnade sig under kastanjerna. Bakom sig hörde han emellertid otydligt gubbarnas röster: "Hvad fan vill hon med pojken?" — "De vill ha vårens primörer, förstår du!" Det var lektorn, som yttrade sig — "Jo, var stilla!" pep tullkontrollören, som var känd för detta talesätt. Hamnkaptenen, som tydligen var litet på snusen redan, vaknade till och frågade, hvad man talade om. — "Kärlek," sade lektorn. — "Tala om sådant, när man äter," fnös hamnkaptenen ilsket. — Allmänt skratt. — "Var stilla!" — "Skål, gubbar," kom slutligen onkel Arons trygga basröst.

Men Rikard log åt deras afund och skred stolt som en gud in till dansen. Strax upptäckte han fröken Backman i ett upprymdt sällskap, hennes röst smällde öfver de andras, och Rikard kände knappt igen sin skådespelerska. Nu satte hon de nakna armarna bakom nacken, lutade sig i korgstolen och sade: "Är här ingen rysk storfurste, som önskar enlevera mig? Här är verkligen för-

ledsam! Han är välkommen, bara han har zekiner!"

Det högg till i Rikards bröst. Men på samma gång tyckte han att hon aldrig varit så vacker som just i detta ögonblick. Han stirrade förhårad, och deras ögon möttes.

— Rikard! ropade hon. — Kom så dansar vi one-step! Jag skall lära dig alldeles gratis.

— Dansar så dåligt, mumlade han.

Men Sara Backman drog honom med sig. De rörde sig rundt ett par hvarf. På skådespelerskans kinder låg en lätt vinrodnad, och den kyliga strålgansen i hennes ögon omslöt hans blyga hufvud. Sanningen att säga fick Sara Backman också en godhjärtad lust att kyssa denne ynglings mun, hvars för-synta skälfnung innebar en så oförställd och hjälplös hyllning af hennes person. Hon såg intet hinder för sin föresats och förde därför Rikard ut i nattdunklet.

Trädens massor slukade plötsligt musiken och människoskuggorna i ett mildt balsamiskt mörker. Helt framme vid doktorsnäs staket fanns en berså, och där stannade de. Skådespelerskan ställde upp Rikard som till en scen, kastade hans gymnasistmössa på marken och fattade med båda händerna om hans smala och bleka ansikte. Med en rörelse, som alltigenom förrådde den dramatiska artistens insikter i ömhetens plastiska uttryck, fäste hon därefter på Rikards läppar en lång kyss af väl beräknad ljufhet. Hon indrack i ett långt andetag hans bäfvande ungdom och lät honom vackla i en berusande våg af eld och Fleur d'amour.

— Sara, Sara, flämtade han, jag älskar er.

— Gå nu hem som en snäll gosse, sade hon med påfallande lugn. God natt!

Och hon brusade bort, kvarlämnande ett fint stråk af parfym.

Rikard stod orörlig kvar i bersån. Hans hjärta slog, hårdare och hårdare. En stund förgick.

Småningom tycktes han vakna till. Från onkel Arons trädgård skymtade gult ljussken inne i det gröna, han hörde en knackning mot ett glas, och därefter sång. Det var någon som sjöng, tämligen skrofligt, men med stark känsla:

"Sätt nu fram i källarsalen
af den dunkelgröna färg
härligt glänsande pokalen
fylld af ädla drufvors mærg.
Ty blott rhenvin..."

Rikard smålog föraktligt. "Idioter!" sade han två gånger alldeles högt. Därefter smög han sig försiktigt upp till sitt gavelrum, där stjärnorna lyste in. Han borrade sitt heta ansikte mot hufvudkudden och grät af hänryckning: "O godhet, godhet, godhet," hviskade han.

Nästa dag mötte Rikard henne i badhusallén, men hon var ej ensam. En för Rikard obekant herre med markeradt ansikte och gråa flanelbenkläder gjorde henne sällskap. De talade så ifrigt samman, att hon ej ens observerade Rikards hälsning. Samma dag mötte Rikard dem flera gånger. Slutligen såg hon honom och nickade förströdt. För Rikard kommo nu kvalfulla dygn. Han hvarken åt eller sof. Den andre hade förmånen att bo på hotellet, och Rikard mötte henne aldrig ensam. Men en kväll stod hon ensam utanför posthuset, och hastigt smög Rikard upp vid hennes sida.

— Pojk, hvad du skrämde mig, sade hon.

— Hvarför vill ni inte se mig som förut? frågade han med brinnande blick.

— Se dig? Du får ju se mig, är du inte glad för det? Jag är upptagen som du ser. Tårarna kommo i hans ögon.

— Söt är du i alla fall, tillade hon. Jag tycker om dig, men du får inte genera mig så här, det förstår du väl. Hvad skall herr Rupert tänka? Herr Rupert reser för resten snart, och då ses vi kanske. Här kommer han. Adjö!

Herr Rupert med det markerade ansiktet steg ut från posten, och Rikard såg dem aflägsna sig. Det blåste i träden, ett och annat gult löf prasslade i rännstenen.

Hemma i trädgården satt onkel Aron ensam vid en grogg. Han lät aftontidningen sjunka och såg på Rikard, men ej med onkels blick, utan med läkarens. Ångesten i det håglösa unga ansiktet ingaf honom medlidande.

— Sitt! sade onkeln. Du vill naturligtvis inte berätta. Men säg mig i alla fall: har histrionskan kysst dig?

Rikard satte sig, matt af sinnesrörelse. Efter en stund svarade han helt sakta.

— En gång. En enda gång.

— Och det skedde i bersån härinne? Onkel Aron pekade med tummen på staketet bakom sig.

Rikard nickade förundrad. Hur kunde onkeln veta —

— God! sade onkel Aron. — Då ska vi ha en rolig stund litet senare. Vi ska framkalla andar! Men först går vi in och tar en bit mat, ty Slina har lovat mig släpärter.

Det var alldeles mörkt, när onkel Aron återförde Rikard ner i trädgården med en förmaning att hålla sig tyst. Rikard lät honom hållas, van vid hans excentriciteter och i kväll tacksam för att slippa sitta ensam på rummet. Augustinattens syrsor kvedo i kapp med fiolerna från hotellet, men när en vindstöt skakade träden, blefvo ljuden borta, och endast smattrandet af de fällda kastanjerna hördes. Det var i stjärnfallstiden, gnista efter gnista singlar nedåt det mörknade himmelsdjupet. Hvar kunde Sara hålla till i denna stund?

Onkel Arons tystnad kändes tryckande. Han sög på sin slocknade pipa, mörk och högtidlig.

Om en stund hördes dämpade röster och steg bakom staketet. Fraset af en kjol. Sedan tyst igen. Helt makligt reste sig onkel Aron, osynlig i mörkret, kastade en snabb blick inåt andra sidan, grep därefter Rikard om skuldrorna och nästan lyfte honom upp från marken.

— Se! hviskade han.

Och Rikard såg. Det var fröken Backman och herr Rupert — ömt omfamnade. De utbytte kyssar därinne i bersån, den för honom heliga bersån.

— Ser du dem? hviskade onkeln.

— Nej, nej, stönade Rikard, det är inte sant.

— Så se bättre! fortsatte onkeln med höjd stämma. De vacklade i mörkret, en kvist knakade, och onkel Aron slog upp ett ekande skratt.

Från andra sidan hördes ett förskräckt danskrik och flyende steg.

— Stör inte grannarna! Låt mig hädanefter ha ro om kvällarna! ropade onkel Aron efter dem, fortfarande skrattande.

— Släpp mig! kved Rikard.

— Nej, spring inte. Var det inte roligt? Du tycker förstås att jag är en rå tusan, men det där är bara bra och hade du vetat skulle du tacka mig.

I den gamle ungarlens stämma klang en egendomlig, dof och triumferande vrede. Han lycktes växa i mörkret, och Rikard kände hans järngrepp i armen.

— Lär af detta och spill inte bort dina inre ägodelar på den sorten! Jaa har haft det svårt en gång, jag också, Rikard. Du vill

naturligtvis dö i kväll, men jag tror vi dröjer. Gör det ondt, så svär ett slag! Svär åtminstone, Rikard!

Men Rikard bad med hopbitna tänder, halfullt och klagande:

— Släpp mig! Låt mig gå!

Onkeln afbröt med en suck:

— Nej, inga tokerier mer för i kväll. Föreställningen är slut, marsch i sängen!

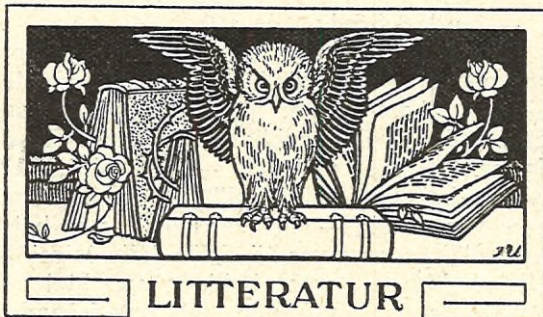
Med sin tunga arm öfver Rikards skuldror förde onkeln honom långsamt upp genom den mörka trädgården till verandan, där en lampa stod och brann. Musiken hade tystnat.

A. T. Gellerstedt som målare.

ASTAN SAMTIDIGT MED ATT ett urval af Gellerstedts samlade dikter utgifvits och hans akademiska minnesteckning skrifvits af Selma Lagerlöfs hand, ha hans efterlämnade målningar af Sv. konstnärernas förening blifvit ordnade till en minnesutställning i Konstnärshuset. Med denna vackra utställning är bilden af A. T. Gellerstedts konstnärspersonlighet fullständigad, och man får genom studiet af den en allt starkare känsla af, hur nära Selma Lagerlöfs skildring af honom måste ha slutit sig till verkligheten.

Ur hans rika samling akvareller och etsningar ha utvalts mellan 600 och 700 nummer. De små läckra akvarellerna höra så intimt samman med hans dikter och naturuppfattningen i dem att dikten och skissen ofta fästa en identisk stämning på papperet. Ät samma kärlek till naturen och inträngande i dess idylliska skönhetsrikedom gaf han uttryck antingen pensel eller penna voro hans verktyg. Det var icke sig själf han ville manifestera, det var icke naturen genom "sitt individuella temperament" han ville ge, det var i all ödmjukhet naturen själf. Men samtidigt med att han mellan sina skissbokspärmar bevarade minnet af den skönhet, som inspirerat honom, långt efter det den slocknat och vissnat, målade han omedvetet i hvad han gaf och hvad han underlät att ge sin egen nobla bild, som i hans verk lever kvar ät eftervärlden.

I SERIEN NORDLANDBÜCHER, UTGÖRANDE öfversättningar af svensk, norsk och dansk skönlitteratur, som utgifvits af Berlinförlaget Morawe & Scheffelt, har utkommit Elin Wagners Pennskaffet under titeln Schreibleiesel, med ett förord af Ellen Key. Öfversättningen är utförd af Julia Koppel. Boken utgör nummer 10 och 11 i serien, där hvarje band bundet kostar 1 mk.

Mannen och körsbären, Elin Wagners till julen utgifna novellsamling, har utgått i en andra upplaga, 3:dje tusendet.

"Hjälpringen".

Ett upprop till de välsituerade husmödrarna.

AN AF VARA LASARINNOR "FRU A. M." har för oss framlagt en idé, med syfte att organisera Stockholms välsituerade husmödrar till "Hjälpringar", hvilka

skulle genom regelbunden utdelning af matportioner komma nödställda familjer till hjälp under en vinter, då så många genom krisen kommit i ett oförskyldt nödläge. Initiativtagarinnan, som själf i smått praktiserat idén genom att bilda ett par sådana hjälpringar, har framlagt sin tanke för de diakonissor och församlingssystrar, hvilkas namn och adresser återfinnas här nedan. De ha uttalat sin varma sympati för uppslaget och lofvat att ge anvisning på sådana familjer, för hvilka det skulle vara en hjälp att under denna vinter regelbundet få afhämta matportioner.

Fru A. M. skulle gärna se, att de fruar, som bildat en hjälpring, ville anmäla detta å Iduns redaktion. Därigenom finge man en uppfattning om, i hvilken grad idén slagit an och inom hvilka delar af staden den praktiseras.

Vi lämna härmed ordet till initiativtagarinnan själf:

"Den som vill vara med att göra en liten insats i hjälparbetet för våra fattiga, föga betungade, men i alla fall effektiv, kan göra detta genom att starta en Hjälpring. Detta går så till att man själf beslutar sig för att under denna svåra vinter en dag i veckan gifva två och en half liter soppa (kål, ärter, tisdags-soppa, välling, eller chokolad), samt en stadig limpa ät någon fattig af församlingsdiakonissa utsedd familj.

Sedan söker man intressera fruar, boende i samma hus, eller åtminstone i närheten, att åtaga sig samma förpliktelser. T. ex.: fru A. måndag — fru B. tisdag — fru C. onsdag — fröken D. torsdag — fru E. fredag — herr F. lördag — fru G. söndag. En hjälpring kan bestå af 3—7 personer.

När en "ring" är färdigbildad, meddelas detta församlingsdiakonissan, som utväljer en eller eventuellt två familjer, som få på bestämd dag afhämta sin soppa hos bestämd familj. Den fattige får på så sätt en färdig, närande mat, tillräcklig att frälsa från hunger, om än af enkel beskaffenhet. (Hvar och en står ju fritt att i stället för soppan, eller jämfte denna, gifva annan mat m. m. efter råd och lägenhet — dessutom, om man vill, särskildt omhändertaga sina skyddslingar, råda och uppmuntra dem, förse dem med kläder o. s. v.) En soppmiddag i veckan är emellertid minimum.

När man fått en "Hjälpring" färdig, har man räddat en familj från den värsta hungern i vinter.

Det betyder mycket för en i nöd stadd familj att hvarje dag få (kl. 2 middagen) hämta en färdiglagad måltid — och det betyder ganska litet för oss att åstadkomma denna måltid. Om hvarje hus med välburona hyresgäster ville bilda en "Hjälpring", så skulle detta medföra att många fattiga räddas från hunger. Upp alltså att bilda "Hjälpringar"!

Fru A. M.

De, som önska uppgifter å familjer, som behöfva matutdelning, kunna vända sig till följande adresser:

Klara: Ingeborg Hansson. Klara O. gata 8, n. b. ö. g. A. tel. Brunk. 1120.

Kungsholmen: syster Karolina. A. tel. Kungsh. 1464.

Matteus: Irene Pauli, Dalag. 80. A. Tel. Vasa 6366.

Nikolaus: Alice v. Post. A. Tel. Brunk. 3090.

Katarina: Emma Dahlgren, Helgalunden 2. A. Tel. 13608.

Hanna Landquist. A. Tel. 13843.

Engelbreckt: Rosa Engman, Surbrunnsgatan 10, 1 tr. A. Tel. 12495.

Oskar: Elsa Könsberg, Fredrikshofsg. 3. A. Tel. 23025 eller 7292.

P. M. för hrr affärsmän.

VINSTEN ÖKAS GENOM

kundkretsens utvidgning. Den billigaste, snabbaste och säkraste vägen att nå nya kunder är

EN ÄNDAMÅLSENLIG ANNONSERING

i därtill lämpliga organ. En annons

I IDUN

har icke blott värde för dagen: den faller i ögonen på köpare än längre tid, ja, i tusentals fall hela året. Landets mest erfarna annonsörer annonsera också därför regelbundet i IDUN.

SJU

dagar i veckan
läses en annons i

IDUN

Husmödrar

som äro praktiska använda

Gahns Skursåpa

till sina diskbankar, kökskär, golf och allt omåladt.

Henrik Gahns A.-B., Uppsala.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

VECKAN 24-30 JAN. 1915.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; lökdolmar med potatisbullar; mjölk; kaffe eller te med rostadt bröd. Middag: Buljong utan kött med klimp; renstek med grönsaker och salader; marängkuisse.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; sillsås med potatis; kaffe eller te. Middag: Morotspuré med stekt bröd; stekt helgefunda med colbertsås och potatis.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; skinkomelett med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Morotspuré med stekt bröd; stekt helgefunda med colbertsås och potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; gratinerad fiskstufning (rester från tisdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Persiljefyllt kalffringa med brynta morötter och potatis; krusbärs-soppa med skorpor.

TORS DAG. Frukost: Smörgåsbord; bifstek med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Arter med fläsk; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafrevälling; kalfsylta med rödbeter och stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttbullar med stufvade makaroner; sagosoppa.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekte köttbullar (rester från fredag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Artpuré med jordärtskockor och rostadt bröd; mörpudning men brinnande säs.

RECEPT:

Lökdolmar (f. 6 pers.). 2 stora portug. lökar, 1 1/2 lit. vatten, 1/2 msk. salt, 3 hg. benfrött kalvkött, 50 gr. smör, 1 msk. mjöl (10 gr.), 1 ägg, 1/2 msk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 2 del. gräddet eller mjölk.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 2 del. buljong. Beredning: Löken skalas, nedlägges i kokande, saltadt vatten och får sakta koka, utan lock, omkr. 20 min. Den upptages, bladen lossas försiktigt och läggas på linne att afrinna. Köttet torkas med en duk, urvriden i varmt vatten, skäres i bitar och drifves 3 gånger genom köttkvarn. Det stötes därefter väl i stamortel tillsammans med smöret och

Colbertsås (f. 6 pers.). 1 liten knippa persilja=2 msk. finhackad persilja, 120 gr. fint smör, 2 gr. bordsalt, 1 tsk. citronsaft, 1/4 tsk. hvitpeppar. 1/2 tsk. hackade dragonblad, 1/2 del. ljus köttsky.

Beredning: Persiljan sköljes, inklappas i en duk, rensas, hackas fint och vrides hårdt i en duk. Smöret röres, tills det blir vitt och pösigt, persiljan, saltet, citronsaften och pepparn tillsätts och möret omröres väl. — Maitre-d'hôtel-smöret blandas med finhackad dragon. Köttskyn kokas upp och tillsättes i smöret. litet i sänder, under jämn röring. Såsen får ej koka, afsmakas och serveras till stekt helgefunda.

Persiljefyllt kalffringa (f. 6 pers.). 2 kg. gödkalffringa, 3 stora knippar persilja, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 3 1/2 msk. smör (70 gr.).

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 3/4 lit. buljong. Beredning: Främre delen af bringan eller det s. k. bröstet användes och får ej knäckas. Bringan benas ur försiktigt och på benen kokas buljong att späda steken med.

Köttet torkas med en duk, urvriden i hett vatten och ingrides med kryddorna. Persiljan sköljes, inklappas i en duk, rensas och hackas groft samt inarbetas i smöret. Persiljesmöret utbreddes på innersidan af bringan, som därefter rullas ihop och sys igen väl, hvarefter den brynes i smöret, beströs med resten af kryddorna, och får steka i gryta eller ugn omkr. 3 tim. Under stekningen öfveröses

hvetemjöllet, hvarefter det uppvispade ägget och kryddorna tillsätts. Färsen arbetas sedan omkr. 1/2 tim., hvarunder den tunna grädden tillsätts, men endast litet i sänder, emedan färsen annars lätt skär sig. Arden för hård, spädes den med litet mera gräddet. En tsk. af färsen lägges på hvarje lökblad, som därefter hoprullas och omknytes med bomullsgarn, förut doppadt i hett vatten. Smöret brynes i en järnkastull, dolmarna ilaggas och brynas vackert, hvarefter locket pålägges och de få sakta steka omkr. 4 min. Mot slutet af stekningen påspädes buljongen. De upplaggas på varmt fat, garnet klippes bort och såsen hålles öfver dem. Serveras med potatisbullar.

Grönsakskroketter (f. 6 pers.). Rester af kokta grönsaker t. ex. morötter, selleri, palsternackor, blomkål, ärter och bönor (tills. omkr. 1 lit.), 1 ägg, 1 del. stötta skorpor, 2 msk. hackad persilja, salt, soja.

Till panering: 2 msk. mjöl (20 gr.), 2 ägg, 1 del. stötta skorpor. Till stekning: 150 gr. palmol. Beredning: Grönsakerna hackas ganska fint och de stötta skorporna, det uppvispade ägget samt den hackade persiljan tillsätts. Massan afsmakas med salt och soja och formas till aflånga kroketter, hvilka rullas först i mjölet, därefter i de uppvispade äggen och sist i de fint stötta skorporna. De stekas vackert gulbruna i palmol, upplaggas på varmt serveringsfat och garneras med persilja. Serveras med potatis och kaprissås.

Kallrispudding (Ris à l'impératrice) (f. 6-8 pers.). 1 1/4 del. risgryn (125 gr.), 1 1/4 lit. mjölk, 1/2 stång vanilj eller det rifna skalet af 1/4 citron, 60 gr. strösocker, 4 blad gelatin, 2 msk. varmt vatten, 3 del. tjock gräddet.

Beredning: Risgrynen sköljas, skällas i hett vatten, påsätts i den kokande mjölken och lås koka med vaniljen eller citronskalet, under röring, tills de äro fullkomligt mjuka. — Spädas med mera mjölk, om så behöves. — Gröten, som bör vara tjock, upphälles och får kallna, hvarefter sockret tillsätts. Gelatinet sköljes, klippes i bitar, upplöses i det varma vattnet och nedröres i gröten jämte den till hårdt skum slagna grädden. Massan fyles i vattensköld och sockerbeströdd timbalform och får stelna på is 3-4 tim. Uppställes, garneras med vinbärgelä och serveras med aprikossås.

Riset kan blandas med körsbär, persikor eller andra frukter, skurna i tärningar. På botten af formen kan slås 1 del. vingelé färgadt rött med karmen, som får stelna, varefter rismassan ilägges och får stelna på is. Rismassan kan fyllas i kranform, får stelna på is, uppställes på rundt fat, helst af silver, bälet i midten fylls med kompost af jordgubbar, hallon eller aprikoser, och risranden garneras med bär eller frukt.

Aprikossås (f. 6 pers.). 1 hg. torkade aprikoser, 5 del. vatten, 50 gr. socker, 1 tsk. potatismjöl (5 gr.), (citronskal eller citronsaft).

Beredning: Den torkade frukten sköljes i flera ljumma vatten och får ligga några tim. i det vatten, vari den skall kokas. Den sättes på med sockret och får koka, tills den är mjuk, då frukten passerar. Purén afredes med potatismjöllet, utört i 1 msk. kallt vatten, och får koka 2 min. Såsen afsmakas och tillsättes, om så önskas, med litet citronskal eller citronsaft. Serveras kall.

Maitre-d'hôtel-smör: 1 liten knippa persilja=2 msk. finhackad persilja, 120 gr. fint smör, 2 gr. bordsalt, 1 tsk. citronsaft, 1/4 tsk. hvitpeppar.

1/2 tsk. hackade dragonblad, 1/2 del. ljus köttsky.

Beredning: Persiljan sköljes, inklappas i en duk, rensas, hackas fint och vrides hårdt i en duk. Smöret röres, tills det blir vitt och pösigt, persiljan, saltet, citronsaften och pepparn tillsätts och möret omröres väl. — Maitre-d'hôtel-smöret blandas med finhackad dragon. Köttskyn kokas upp och tillsättes i smöret. litet i sänder, under jämn röring. Såsen får ej koka, afsmakas och serveras till stekt helgefunda.

Persiljefyllt kalffringa (f. 6 pers.). 2 kg. gödkalffringa, 3 stora knippar persilja, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 3 1/2 msk. smör (70 gr.).

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 3/4 lit. buljong. Beredning: Främre delen af bringan eller det s. k. bröstet användes och får ej knäckas. Bringan benas ur försiktigt och på benen kokas buljong att späda steken med.

Köttet torkas med en duk, urvriden i hett vatten och ingrides med kryddorna. Persiljan sköljes, inklappas i en duk, rensas och hackas groft samt inarbetas i smöret. Persiljesmöret utbreddes på innersidan af bringan, som därefter rullas ihop och sys igen väl, hvarefter den brynes i smöret, beströs med resten af kryddorna, och får steka i gryta eller ugn omkr. 3 tim. Under stekningen öfveröses

Äkta Schweizer-Broderier.

Trimmings Frillings, Vallenciennesspetsar och Engelska Trädspetsar till underkläder m. m. Linnespetsar lämpliga till Gardiner.

Inkomna i stort urval!
Begär profiler.

Alla profiler sändas franco.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
STUREPLAN, STOCKHOLM.

D. B. C.

Flytande Putskrämer för metaller.

Proffa den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.

Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & Cos A.-B. GÖTEBORG.

Den ömtåligaste mage för trager med lätthet och tillgodogör sig Apoteket Vasens svenska Järnpreparat "Ferrol". Därför verksammast vid blodbrist och allmän vaghet. På alla apotek till 2 kr. fl.

Furudals Pensionat

Gammal bruksherrgård i Norra Dalarna vid Öre älf.

Enastående lämplig rekreatiionsort för vintern. Hårig vinternatur. Jakt o. fiske. Turistföreningen lämnar närmare upplysningar. Fru G. Wuttke, f. d. inneh. af Stjernfors Pensionat, Rikstel. Furudal 2 C.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER
Världsberömda.
SINGER & O
SYMASKINERS AKTIEBOLAG
Filialer på alla större platser

Ansjovis i Ostronsås

Erkändt bästa inläggning.
För finsmakare

Ljungby Pusmodersskola (Småland) börjar sin 14 kurs 15 febr. Kursen billig o. lärrik. Passande för förlövade flickor eller dem, som äro klena o. behöfva luftombyte. Begär prosp. med bif. porto. Adr. A. Beckström, Ljungby (Kronobergs län).

Annonsera i Idun!

Mazettis VANILJ CHOKOLAD

Pris per paket om 2 kakor
№4 50öre №3 60öre №2 70öre №1 80öre;
kraftiga, rena, lagom sockrade kokchokolader.

PARISIENNES

per kaka 25 öre, passande till såväl ät-som kokchokolad. Det räta är att använda någondera af öfvanstående till bättre lunch eller till chokoladbudningar; men Mazettis "Ögon" eller "Kungs"-Cacao hvarje morgon och till hvardaglig frukost, emedan cacao är mera lättsmält.

Såsongens Dansmelodier

För balsåsongen!

Mot endast **50 öre** i frimärken eller postanvisning erhålles detta musikhäfte porto-fritt från

IDUNS EXPEDITION, STOCKHOLM.

Tre moderna danser
Prisbelönade i tidningen IDUN
Musikaliska täfling

1. Jag ville, jag vore. (Vals Boston af John Schöning)
2. Irene. Tango af Adolf Englund.
3. Klappande hjärtan. (One Step af Adolf Englund)

Iduns expedition Stockholm

Pris 50 öre

Ni kan spara

vid tillredandet af Puddingar, Bakverk etc. utan att kvaliteten försämrans, om Ni använder färre ägg och i stället

MAIZENA

Rätterna tillagas mycket billigare, bli dock lika närade med samma utsökta välsmak.

Våra Maizena-recept tillsändes Eder gratis och franko om Ni insänder ett brefkort med påtecknad namn och adress till Corn Products Co., Afd. K, Holmens Kanal 9, Köpenhamn.

Lejon
Vantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE
FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

köttet hvar 10:de min. och spädes med den kokande buljongen. När steken är mör, böttags alla trådar, hvarefter den skäres i jämna skivor, hvilka sammanläggas så att steken ser hel ut. Den lägges upp på varmt fat, garneras med salad eller persilja, serveras med brynta morötter, potatis och afredt säs, tillsatt med grädd. Om så önskas kan köttet spädas med en del grädd och en del buljong.

Märgpudding (f. 6 pers.). 1 hg. oxmjerg, 30 gr. fin njurtalg, 50 gr. brödkrämm, 1/2 dol. mjölk, 1 hg. strösocker, 2 hela ägg, 4 äggulor, 1 hg. syltad frukt, i fina tärningar, 45 gr. sultanarussin. 30 gr. urkärnade malagarussin.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. hvetemjöl (20 gr.).
Beredning: Märgen och talgen rensas väl, sköljas, inklappas i en duk läggas i en spikrum, smältas i vattenbad, och fettat får svalna. — Inkräm af hvetebrod väges, blötes i mjölken och urkramas. — Fettet arbetas väl med sockret, det urkramade brödet, de uppvisade äggen, äggulorna, frukt-tärningarna, de rensade och sköljda sultanarussin och de rensade, sköljda, klufna samt urkärnade malagarussin. Massan hålles i en smord och mjölad, slät kranform och gräddas i vattenbad i ugn omkr. 1 tim. Serveras varm med brinnande säs, som påtändes, när puddingen bäres in till bordet.

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det utlösta priset 10 kr. denna gång bör tilldelas signaturen fru Maj, hvadan innehafvarinnan af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbeholdande.

N:r 1. Råder er utbildta er i sjukvård, då i synnerhet i nuvarande tid sjuksköterskor äro mycket efterfrågade samt säkert komma att bli det en längre tid framåt, i och för krigs-ändamål äfven i fredstider finnas alltid fullt upp med göromål. Sofia-hemmet och Röda korset äro utmärkta

SUCCÈSBOKEN
SLÄKTENS KVINNER

AV
Elsie Kleen

har nu utkommit i sin tredje upplaga, (4:de tusendet).
Pris 4.50, inb. 5.50.

P. A. Norstedt & Söners
Förlag.

utbildningsanstalter, men jag skulle råda er gå igenom Sabbatsberg, emedan man där ej är bunden på viss tid, och efter sista omläggningen ger kursen fullt ut lika bra undervisning som å de förstnämnda anstalterna. Genomgången kurs berättigar till direkt inträde i stora Rödakorsföreningen. Kurs 2-årig, afgiften 365 kr. första året, tredje halfåret, då elev tjänstgör som biträdande sköterska, uppbar hon 125 kr. i lön. Fjärde halfåret utgör en kompletteringskurs; under detta halfår ingen afgift, ingen lön. Hela tiden fritt vivre, rum, tvätt, och läkarvård. Begär upplysningar hos Husmodern. — Kurser i Barnavård gifvas å Barnavård, Hornsgatan 50, Sthlm, Flensburgska vårdanstalten för späda barn, Malmö. Begär prospekt. Löneförmåner ungefär 30 kr. i månaden som barnsköterska i familj. Olika på olika barnhem. — För att blifva husföreståndarinna fordras full kunighet i allt som hör till ett hushåll, är därför bäst genomgå en grundlig kurs. Benninge Hemskola, Strängnäs rekommenderas särskilt. Begär prospekt. Förmåner olika i familj väl oftast 30 å 40 kr. pr månad, eget rum och fritt vivre.

Carola.
N:r 2. Vid Nääs Slöjdsseminarium, adr. Floda station, kan ni genomgå önska kursen bäst och billigast. Där gifves väf-, malmagning-, trädgårds-, slöjd- och lekkurser. Kurserna gifvas, med undantag af väfkursen sommartiden och vara omkring 6 veckor. Omkring 75 kronor kostar vivre och undervisning för denna tid. Begär prospekt från Föreståndaren, fil. d:r R. Holm.

N:r 3. Vi ha här uppfört »Lille Viggs äfventyr på julafton» af Rydberg. Ganska lätt att arrangera och mottogs mycket välviljigt af publiken. Annars är tablåer mycket tarfligt och finnes det en massa sådana, som ta sig bra ut med små medel. Annars är tablåer mycket treffligt är alltid tacksamt — likaså danslekar. För förstnämnda ändamål passa åtskilliga af Snoulskys »Svenska bilder», t. ex. »Kung Erik», »Vernamo marknad», åtskilliga bitar af Elsa Beskov, t. ex. »Putte i Blåbärsskogen» o. liknande. Likaså Malmströms »Hvi snokar det så tungt uti skogen?» Ur Tegners »Fritiofs saga» torde äfven kunna hämtas lämpliga förebilder. Någon af eleverna med förmåga att vackert fram säga vers, uppläser tillhörande text.
Små pjäser, passande att uppföras af barn, finnas ju flera i Topelius »Läsning för barn».
Några vackra sångnummer kunna i alla händelser utföras.

Praktisk.
— Under min skoltid uppförde vi en gång som tablå »Kvinnan genom seklen», ur ett af Iduns julnummer. Mycket treffligt, och på samma gång ej så svårt att åstadkomma som en teaterpjäs. För öfrigt skola ni ha rikligt med blommor och ljus, kulörta lyktor kunna också användas. Efter tablån böra de uppträdande behålla sina dräkter på hela kvällen, isynnerhet den lilla Fredrika Bremer. Mademoiselle.

N:r 4. Ett hem, där hon finge kärleksfull vård, är väl lämpligaste platsen. Kärlek och tålmodig äro nog de enda medel, hvarigenom den stackars flickan kan vinnas och hennes tillstånd, om ej förbättras, så åtminstone ej försämrans. De skolor eller anstalter, som finnas, äro afsedda för barn, ej fulvuxna. Ni kunde dock möjligen få någon anvisning genom att i bref göra förfrågningar hos föreståndarinna vid privatanstalterna »Caroline v. Vege-sacks minne», Karlslund, Södertelje eller å »Vilhelmsro», adr. Jönköping. Praktisk.

— Svar till n:r 4 finnas att afhämta å Redaktionen; sändas mot porto.
N:r 5. Skulle vilja råda er att sätta upp bageri. Så många jag känner, som ägnat sig däråt, har det lyckats bra för. I Uppsala vore nog lämpligt. Börja enkelt och baka godt bröd! Ettelie.

— Hur skulle det vara för eder att öppna ert hem för unga studentkor i Uppsala, där de fingo god och trefflig inackordering och litet moderlig omvårdnad? Gunvor.

— Beträffande Södertelje kunde det väl lämpa sig, åtminstone för sommaren, att hyra ut eller taga emot inackorderter och kanske äfven hushållslever. Vet en fru, som gjorde sig en afsevärd inkomst genom att vid den station, där hon var boende, låta en pojke försälja karameller, bär, frukt o. s. v. Mannen var visserligen här anställd vid järnvägen, men det går nog för sig att få tillstånd därtill. Praktisk.

N:r 6. Att edra klenetter bli mjuka, torde mest bero på det sätt hvarpå de förvaras. Det duger ej att gömma dem i glas- eller porslinskärl, det skall vara en bleckburk och bör denna förvaras på en torr, varm plats. Se här ett par beskrifningar på utmärkt goda klenetter:
1) 10 äggulor, 2 hela ägg, 12 skedblad smör, 6 d:o socker, mjöl som till en vanlig lös deg. Dege bör hvilas en timme, utkafas därefter tunnt. Stor sats, hvadan halften torde tagas.
2) 6 äggulor, 2 matskedar god grädd, 2 d:o socker, mjöl. Praktisk.

N:r 7. I Iduns annonsafdelning finner ni en mängd annonser om hem för nervsjuka. Skrif till dessa, och ni får pr omgående prospekt och önskad upplysningar, referenser och intyg m. m. Hjärdis.
— Ytterligare svar sändas mot porto. Redaktionen.

N:r 8. Enligt svensk lag skall desinfektion medels formalinångor företagas efter person, som alltid i lungrot, hvarför man får hoppas att det skall vara ett säkert medel mot alla baciller. Man måste därtill använda en särskild apparat, som ni med säkerhet kan få låna, jämte beskrifning på dess användande, af kommunalordföranden i er församling. — Sedermera bör ni flitigt lufta och sola edra sängkläder.

Fru Maj.
— Sänd dem till desinfektion. Det är ju effektivast och kostnaden ytterst ringa. Brukar ombesörjas från epidemisjukhusen. Hemma är det ogörligt. Gunvor.

N:r 9. Atminstone 3-å 4,000 fordras för att övertaga en välförsedd affär i bok- och pappersbranschen. Som elev i dylik affär får ni beräkna att gå 2 å 3 mån. utan lön. Gunvor.

N:r 10. Flitig gurgling med vanligt koksalt löst i vatten, i full teked i ett dricksglas, gör nog nytta. Det ordinerades för en äldre dam, som besvärades af samma åkomma, och hon var nöjd med medlet. Fru Maj.

— Bstryk tankkötet med koncentrerad jodsprit, det häfver ofta den inflammation, som antagligen finnes i roten. Carola.

N:r 11. På den hvita duken breds en pappersbordlöpare, med julklor och mistel eller tomtar på. Omkring taklampan sättes en liten krona af lingonris och julgransljus, hängande i röda band. På bordet ställes 2 st. rödlackerade, större ljusstakar, och vid hvarje kuvert en liten staker på tre kulor. Äfven den rödlackerad samt försedd med julgransljus. Några blommor behöfs ej, men det är vackert att låta några gröna slingor komma fram här och hvar, kring ljusstakarna och på löparen. Fru Maj.

— Vackert är med ett middagsbord i skärt. Tag då en bordlöpare i skära färger, placera mitt på bordet en jardiniär med tulpaner i samma färg samt framför hvar kuvert en liten kruka med stor, skär tulpan. Ljusstakar med skära skärmar. Rankor af något lätt, vackert grönt placeras längs bordlöparen eller som transparanger från jardiniärer och skålar. Gunvor.

INTERMEZZO FRÅN YTT-TERSTA SKÄREN.

För Idun af P. T. H.—11.

(Forts.)
Olle hade emellertid sprungit in i efter kikaren och såg nu, hur Jeremias hade kommit in på skeppet och anträt ombord. Och efter några sekunder hade skeppet gjort slag och gått upp i vinden och sköt nu fart mot norr, där segelrämmen skulle gå; om nu blott dimman ville låta vänta på sig en timme eller två, voro de nog räddade.
Det var inte utan att Olle kände en beklämning kring hjärtat. Jeremias var ju hans vän. Och han hade lämnat honom.
Nu kunde han inte arbeta längre utan gick in i stugan och satte sig framför spisen men måste snart ut och se. Jo, fartyget syntes långt borta som en hvit prick, men nu märkte det, och dimman föll alltmer på. Det skulle helt säkert stranda på Ytterskär. Olle kunde nu inte se längre utan kastade sig på sängen för att försöka få ro för sina oroliga tankar. Och så låg han där och vred sig. Elden i spisen slocknade, ute föll dimman på, hafvet dånade mot skären, och misturlarna ljödo i fjärran. Och ingen Jeremias kom. Timmarna gingo, och fortfarande kom ingen Jeremias. Det blef natt och morgongryning. Dimman lättade, och solen steg sakta i öster.
Olle stod på verandan, och han var inte glad. Men i den stunden såg han ett litet segel i norr, och snart kunde man se, att det var Jeremias, som länsade undan för vinden. Då gick Olle in och lade sig.

När Jeremias kom hem, såg han bort mot Olle, som låtsade sova, gick därefter ut på verandan och började måla på sin lilla studie. Efter en timme var han nöjd och gick in och satte sig framför spisen, sedan han fått fyr och stoppat sin långpipa. Nu kunde han åter få njuta sitt dolce far niente och känna skrällen för storm och dimma, medan Olle målade sina kvadratmeter stora marintafloer för konstföreningen.

GAS-SPIS

I HVARJE KÖK

OXYGENOL

TANDPULVER

FRIKURS
i Örebro Väfskola.
På grund af statsanslag meddelas kostnadsfri undervisning i spånad och väfnad under 3 mån. tid — 19 febr.— 19 maj 1915 — å 10 frielever från skilda delar af landet. Ansökningar, åtföljda af frejdebetyg, insändas före 10 febr. till väfskolans föreståndarinna, Fröken Dagmar Swidén, Örebro.

Barnsköterskekurs
vid Flensburgska Vårdanstalten för späda barn i Malmö börjar den 1 mars 1915. Kursen är ett-årig. Sökande torde före den 1 februari 1915 till Anstaltens öfverläkare inlämna sina till dess Styrelse ställda ansökningshandlingar. För antagning till elev fordras med läkarebetyg styrkt godt hälsotillstånd, fyllda 18 år och elementarskoleutbildning (betygsafskrifter). Afgiften 150 kr. erlagges vid antagningen. Närmare upplysningar meddelas af Husmodern. ÖFVERLÄKAREN.

Kathreiners
Malkaffe
är
barnens
älsklingsdryck

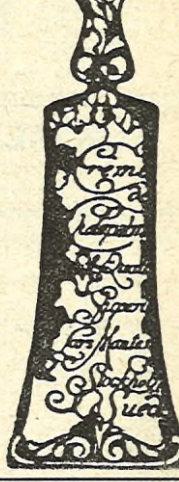
ENERGON
Nerv- och kraftnäringspreparat
FORORDAS AV LÄKARE
Verksam styrkande
vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Kur jag verkligen botade grått eller urblekt hår.

Gammal o. grå vid 27 år. Ung o. lycklig vid 35 år.
Denna kvinna vill berättä för Eder, hur hon botade grått hår. Ingen färg eller annan skadlig metod. Resultat på 8 dagar. Preparatet är en oskadlig vätska, som återställer naturliga färgen till Edert hår oafsedt hvad Er ålder eller orsaken till hårets gråhet är. Det är ingen härfärg. Kan användas af män och kvinnor i alla åldrar. Intyg af kemist om medlets oskadlighet medföljer.
Säljes i Stockholm hos Ch. Sandbergs missionsbokhandel, Västerlånggatan 66, samt i Uppsala hos Ch. Svenssons parfymhandel, Drottninggatan 4, samt i Örebro hos Nya Missionsbokhandeln, Storgatan 23. Till landsorten mot postförskott. Pris 2,50 pr flaska + porto. Obs. Diskret förpackning.

Crème de Cholepalmine,
utmärkt antiseptiskt hudmedel,
säljes i tuber å 30 öre hos Herrar Speceri-, Färg- och Parfymhandlande m. fl. samt å Apoteken.

Annonsera i Idun!

BULL'S HEAD

Colman's
Mustard
DOUBLE SUPERFINE
MANUFACTURED IN ENGLAND

COLMANS SENAP
öfverträffar svenska imitationer.
Finnes hos Herrar Specerihandlande samt å Restauranger.

TVÅ KNAPPAR.

(Ur ett ungt äktenskaps historia.)
För Idun af Dagmar.
Unga fru Magda Stjärne satt vid hörnfönstret i sitt treiliga hvardagsrum och stirrade modlöst ned i folkviolet på gatan.
Därute lekte och lockade den unga vinterdagen, och solstrålarna bröt sig i myriader iskristaller på den nyfallna snön. Från en närbelägen kalkbacke hördes klingande barnskrätt och kacka »se upp därneres» — men fru Magda såg och hörde intet af detta friska och unga. Hon såg blott in i sitt eget sorgsna sinne, där den första äktenskapliga tvisten lämnat kvar sin tagg, hvilken ännu gnagde och smärtade i det unga, opröfvade kvinnohjärtat. Ty hur hon än grubblade öfver och vände på morgnens uppträde, stod det likväl kvar som faktum, att hennes Gösta och hon grålat och varit riktigt onda på hvarandra, så där fult onda, som Magda visste att annat gift folk nog kunde bli — men Gösta och hon — nej, aldrig! Och huru hade det kunnat gå därhån? Jo, bara därför att det fattades ett par knappar i en Lahmannströja!
Kära hjärtandes, visst var det fattigt, att knapparna gått ur och ej blifvit isydda igen efter tvätten,

men inte var det så godt att komma ihåg alla sina plikter som husfru ännu, efter bara sex veckors äktenskap. Sex veckor! Var det ej längre, se'n Gösta svurit »infor Gud och denna församling» att älska henne i nöd och lust, och nu kunde han redan ha hjärtat att säga henne så rysliga saker!
Tårar af harm stiga upp i de blanka ögonen, och läpparna skälva som på ett barn, som snyftar efter agan. Lilla fru Magdas tankar kretsas ofvilligt kring morgnens uppleffelser, huru Gösta tagit fram underkläder, huru där fattats knappar både här och där, huru det ena ordet gifvit det andra, tills det hela urartat till en häftig dispyt, deras första äktenskapliga träta. Frukosten hade intagits under absolut tystnad, så hade Gösta med ett höfligt »God morgon» gått ut i tamburen och tagit på sig kappan, kommit in igen för att tända sin cigarr — den blick haa därvid gifvit sin unga, förtörnade maka hade hon tyvärr ej sett. Den hade kunnat smälta isberg! Men när tamburdörren slagits igen med en ekande smäll, hade Magda sprungit fram till fönstret, och gömd bakom gardinen väntat för att få se, om han ej i hörnet skulle vända sig om för att ge henne den vanliga afskedsnicken, men nej, i dag väntade hon förgäfvets, haa vände sig icke om! (Forts.)

**Kvinnliga
platssökande
och
lediga platser**

såväl inom hemmen som öfverallt där kvinnlig arbetskraft kommer till användning **kungöras fördelaktigast genom annons i Idun, landets äldsta och största kvinnotidning, som läses i alla bildade svenska hem från Ystad till Haparanda. Annonser mottagas af de festa annonsbyråer i riket eller insändas direkt till**

**Iduns Annonskontor,
Stockholm.**

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när ni svarar på annons om ledig plats.

BARNSKÖTERSKA, daglig o. ordentlig, önskas för 4 barn. Fria resor. Svar med rek. o. lönepret. till Fru Elgenstierna, Brunfio (Jämtland).

I GODT HEM ä egendom i Nerike får seminariebildad (högre seminarium), undervisningsvan, helst musikalisk lärarinna plats för 3 elever, 1 och 2 klassens kurser samt en liten nybörjare. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

A EGENDOM i Södermanland får bättre, barnkär, hushållsvan flicka, något van vid sömnad o. s. v. plats som husmors verkliga hjälp. Tjänare finnas. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

BARNFRÖKEN, kunnig i sömnad och något matlagning, med godt sätt emot barn och som förut innehaft dylik anställning, får plats i familj i Göteborg att sköta 2 barn 4 o. 6 år. (Jungfru finnes.) Goda ref. fordras. Svar med betyg och foto samt uppgift på ålder, kunskaper och lönepret. till V. L. S., Nord. Annonsb., Göteborg.

I DALARNA i godt hem, samhälle, får undervisningsvan, musikalisk lärarinna plats för två elever, 7-9 år. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

BÄTTRE, ANSPRÄKSLÖS, barnvänlig och frisk flicka erhåller plats å landet invid större stad nu genast för att läsa med två mindre gossar samt biträda husmodern vid hemmets skötsel. Jungfrur finnes. Svar till »Medlem af familjen», Iduns exp., f. v. b.

HUSHÅLLSFRÖKEN, anspråkslös, enkel, stadgad, kun. i matlagning, till 3 pers. hush. Hjälp med grofsysslor. Sv. t. »Hemkär, barnkär», Iduns exp.

BILDAD, BARNKÄR FLICKA, någ. sykkunnig, sökes till 1 febr. att sköta 3 barn, däraf en på 3 mån. Lön 15 kr. Familjemedlem. Svar med foto o. rek. till »Bankdir.-familj», Katrineholm.

Sjuksköterska, intelligent, med god allmänbildning, allvarlig lifsåskådning i förening med gladt och jämnt lyne samt med vana att sköta ett hem, kan erhålla anställning som husföreståndarinna hos bildad herre i Sthlm. Svar med betyg, foto, uppgift å ålder, löneanspråk och ref. till »237», Dagens Nyheter, Stureplan, Sthlm.

Medelålders Husföreståndarinna, som är kunnig i matlagning och van att på eget ansvar sköta ett hushåll, kan snarast få öfvertaga pensionatrörelsen vid Klädesfabriken i Svängsta, om betygsafskrifter m. m. dit insändas.

Vid Sätters hospital är platsen som **Köksföreståndarskans närmaste biträde** ledig. Sökande bör vara minst 22 år samt väl hemma i matlagning (skall på egen hand sköta matlagningen för funktionärer). Löneförmaner: 375 kr. pr år jämte 3 ålderstillägg samt fri bostad o. kost. Ansökningar. Åtföljda av betygsafskrifter och frejdbetyg, insändas till
Hospitalskontoret, SÄTTER.

Ung dam önskas omedelbart att förestå hushållet hos oberoende och välstuerad ungherre å naturskön trakt på landet. Svar, åtföljdt af foto, till »Skyndsamt» under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Hushållerska.

Att förestå och sköta hushållet för ogift landbrukstjänsteman finnes plats ledig 14/3 eller 1/4 för ung, duglig dam med förmåga och intresse för hemmet. Svar med foto, åldersuppgift m. m. under adress »Landbrukstjänsteman», Svenska Telegrambyråns Filial, Norrköping.

PLATSSÖKANDE

SMÅSKOLLÄRARINNA (undervisningsvan) önskar komma i vänlig familj i Stockholm eller dess omgivning för att deltaga i alla göromål som förekomma, äfven läsning med barn. Endast fritt vivre. Svar till »Familjemedlem »A. B.» Iduns exp., Sthlm.

SOM BARNFRÖKEN eller som hjälpredda i hemmet söker 20-årig, bildad, musikalisk flicka plats. Svar till »Skånska», Iduns exp. f. v. b.

PÅ LANDET i verkligt god allvarlig familj eller hos enkefru, önskas plats af medelålders, enkel och arbetsam flicka. Svar till »Prostdotter», Iduns exp., f. v. b.

TVÅ UNGA musik flickor som genomgått 8-kl. läroverk önska tillsammans plats som sällskap och hjälp i familj där jungfru finnes, å herrgård eller större familj i stad. Villiga biträda med läxl. Kunniga i bakn. o. sömnad. Små löneanspråk. Svar till »Familjemedlemmar I o. S», Kalmars p. r.

19-ÅRIG FLICKA af god familj önskar mot fritt vivre plats omkring den 1 febr. i familj där hon under husmoderns ledning kan vara behjälplig med hushålls skötande. Kan, om så fordras, betala något för sig. Svar till »Greta 19» Iduns exp. f. v. b.

BILDAD, FÖRLOFVAD flicka som genomgått husmoderskola önskar plats i familj för att deltaga i hushållet. Svar till »Intresserad», Iduns exp., Sthlm.

HANDARBETS-LÄRARINNA önskar plats, helst i skola eller i något godt hem. Villig deltaga i husliga göromål, äfven undervisa nybörjare i musik, biträder gärna med skrifögromål. Goda bet. och ref. finnas. Svar emotes tacksamt senast 1 febr. till »24 år», Svenska Telegrambyråns filial Jönköping.

UNG, MUSIKALISK FLICKA af god familj önskar komma till ensam äldre dam på landet som sällskap. Svar till »18 år», Sv. Telegrambyran, Örebro.

UNG, MUSIKALISK FLICKA af god familj, som genomgått Fröbelinstitutet i Norrköping, önskar plats i familj. Ref.: Frökarna Ellen o. Maria Moberg, Fröbelinstitutet, Norrköping. Svar till »Margit», Mem.

18-ÅRIG ELEMENTARBILD. FLICKA önskar genast plats i familj för att läsa med mindre barn samt vara husmodern till hjälp. Svar till »Greta», Iduns exp. f. v. b.

EN ORDENTLIG, 22-årig landbrukareddotter önskar plats nu eller framtiden, helst hos ensam fru på större landgård i södra Sverige, att vara till hjälp o. sällskap. Någon lön önskligt. Svar till »Familjemedlem», Gärdveda p. r.

UNG FLICKA, som genomgått Eneroths ettåriga handarbetskurs i Sthlm, önskar plats som biträdande lärarinna i skola eller i hem att undervisa i handarbeten, samt som husmoderns hjälp deltaga i hushållsgöromålen. Kan äfven undervisa nybörjare i musik. Svar till »Våren 1915», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

FÖRLOFVAD FLICKA önskar plats i fin familj i Göteborg, att under köksas ledning deltaga i matlagning. Vill äfven deltaga i alla i ett hem förefallande sysslor. Svar till »S. A.», Högstorp, Lillebyn.

BILD. SVENSK DAM, sedan 10 år tillbaka bosatt i Tyskland och fullst. behärsk. tyska språket, söker plats, helst i Sthlm, som värdinna eller som sällskapsdam. Är fullkoml. hemma i ett hushålls skötande samt kunnig i sömnad och handarb. Musik o. gladlynt. Lön efter öfverensk. Svar till Bertha Schmid, Schillerstr. 26 I, Blankenese bei Hamburg.

UNG, MUSIKALISK FLICKA, som genomgått 8 kl. läroverk samt hushållsskola, önskar under husmoderns ledning deltaga i matlagning i familj där jungfru finnes. Betyg o. ref. finnas. Någon lön önskvärd. Sv. t. »A. S. Familjemedlem», Landskrona p. r.

22-ÅRIG LANDBRUKAREDDOTTER önskar plats i familj. Kunnig i enkl. matlag. och handarbeten. Svar till »Januari», Vretstorp p. r.

EN UNG FÖRLOFVAD FLICKA önskar komma i familj, att mot fritt vivre lära sig ett hems skötande. Svar tacksamt till »Ragnhild», Kvarnlyckan p. r.

25 ÅRS, BÄTTRE, anspråkslös flicka önskar plats i god familj i Norra Sverige som husmors verkliga hjälp där jungfru finnes eller hjälp till grofsysslor erhålles. Har genomgått husmoderskurs och är för öfrigt kunnig i allt hvad som förekommer i ett hem. Vid lön fästes mindre afseende, hufvudsakligast ett godt bemötande. Svar emotes tacksamt till »Familjemedlem», Postfack 28, Kalmars.

ELEMENTARBILDAD FLICKA, som efter ettårig skolkökskurs med utmärkta vitsord genomgått Göteborgs Nya Husmodersskola, önskar mot fritt vivre för praktiks vinnande komma till prästgård eller större egendom för att deltaga i alla inom ett större landhushåll förekommande göromål. Svar till »R. L», Lysekil.

Referenser: Kyrkoherde Fritz Lüsich, Lysekil, Fröken Elvira Friberg, Södra Allégatan 2A, Göteborg (Föreståndarinna för Göteborgs Nya Husmodersskola).

ANSPRÄKSLÖS BÄTTRE FLICKA, som genomgått hushållsskola, önskar plats. Svar till »G. B.», Katrineholm p. r.

PLATS SÖKES AF 22-ÅRIG SKÅNSKA af bildad familj som hjälp o. sällskap åt husmor o. barn i bildad familj. Familjemedlem. Svar till »Skånska», Helsingborgs-Postens kontor, Hlsbrg.

KVINNLIG GYMNASTIKDIRREKTÖR, med flerårig praktik från in- o. utlandet önskar arbete — helst i familj på landet. Svar till »Norrlandska», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE FLICKA önskar plats i finare familj (som hjälp åt frun) eller hos ensam dam. Kunnig i matlagning och bakning. Svar till »Nu genast», Berga p. r.

LINNESÖMNAD önskar bildad dam, gärna i hemmen. Är äfven villig med dela undervisning däri. Svar till »Linnosöm», Allm. tidningsk. Gust. Ad. torg, Sthlm.

LÄRARINNA med flera års praktik önskar till värtern. plats i fam. Lägre stadiet, högst kl. IV; ej engelska o. musik. Jämte underv. på lägsta stadiet äv. villig delt. i enklare husl. sysslor el. skrivarbeten. Små lönepretentioner. Sv. till »Y. N.», Göteborg 7, p. r.

LÄRARINNA, undervisningsvan, musikalisk, med goda betyg, söker plats. Svar: »Sonja 24 år», Iduns exp., Sthlm.

BÄTTRE, HUSHÅLLSVAN FLICKA, kunnig i matlagning, bakning o. s. v., söker plats i godt hem som husmors hjälp. Goda rek. Svar: »Ansvars-känsla-Arbeitsam», Iduns exp., Sthlm.

21-ÅRIG FLICKA af god fam. som genomgått hushållsskola, kun. i handarb. o. linnosöm., önsk. plats mot fritt vivre i bild. fam. i Sthlm som husmoderns hjälp o. sällskap. Svar till »God o. glad», Örebro p. r.

UNG, BÄTTRE FLICKA önskar plats mot fritt vivre. Tacksam för svar till »1 april», Iduns exp. f. v. b.

ENKEL, musikalisk, bättre flicka, som genomgått husmodersskola, önskar plats som hjälp och sällskap i respektabel familj, helst utanför Sthlm. Lön önskas. Svar märkt »A. W. 1915» under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

HOS EN RAR GAMMAL DAM önskar 20-årig, bildad flicka få komma som sällskap och hjälp. Svar till »Ömsesidigt glädje» under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

ELEMENTARBILDAD FLICKA önskar plats i familj, där hon kan vara till nytta och sällskap. Goda betyg och ref. Svar till »Praktisk 24 år», S. Gumaelii Annonsbyrå, Göteborg.

UNG FLICKA från godt och anspråkslöst hem söker plats i bättre familj att deltaga i hushålls- och alla i ett hem förekommande göromål. Om möjligt i någon Norrlandsstad. Svar emotes tacksamt till »20 år», Falun p. r.

PLATS I FAMILJ eller hos ensam dam önskas af ung, bättre flicka som genomgått husmodersskola. Tacksam för svar märkt »Familjemedlem», Bjästa p. r.

UNG TYSKA af bättre familj, kunnig i sömnad, van vid barn, önskar plats hos fin familj som sällskap och hjälp. Ref. finnas. Svar till Emma Jördens, Järrestad.

UNG, BÄTTRE FLICKA, kunnig i handarbete och linnosöm., söker plats i familj som husmors hjälp, helst omkring den 1 febr. Tacksam för svar till »Norrlandska 21 år», Iduns exp. f. v. b.

Plats som husföreståndarinna i hem där husmor saknas, önskas af därtill kompet. och verkliga intresserad 30-årig dam. Gärna där barn finnes. Bästa ref. och betyg från hushållsskola. Svar till »Engelsktalande», Iduns exp., Sthlm.

Ung bildad italienska

af god familj söker plats ant. som sekreterare eller i familj. Italienska, franska, tyska. Bästa ref. Tyskland, Italien. Närmare underrätt: Mme Franzoni de Beaumont 208 via Saragossa Bologna, Italien el. Stockholm A. T. Kungsh. 1307 före kl. 2.

Guvernantplats önskas för värtern. Tålig o. plikt-trogen. Svar till »Musikkunnig lärarinna», Iduns exp. f. v. b.

Mot fritt vivre

önska två bildade flickor plats i familj eller hos ensam dam som hjälp och sällskap. Svar hvar för sig till »24 år», »Musikalisk» Ronneby p. r.

INACKORDERINGAR.

TVÅ FLICKOR, ålder 16 och 18 år, önska komma i präst- eller herrgård för att lära hushåll. Svar med prisuppgift m. m. sändes till Fru Jenny Nilsson, Långholmsr. 29, Sthlm.

ARELIDS PENSIONAT o. **HVILOHEM**, vid sjön Anten i Västergötland, mottager gäster året om. Billigt, enkelt och hemtrefligt. Adress: Signe o. Ellen Stenberg, Anten. Riks-Anten 2b

I PRÄSTFAMILJ på landet, helst i Västergötland, önskar 18-årig flicka med realskoleexamen komma för att lära hushåll. Önskan anses som familjemedlem. Svar med prisuppgift torde sändas till »Februari 1915», Hufvudpostkontoret, Göteborg p. r.

INACKORDERING för en flicka kan erhållas på nyåret med deladt rum hos fru Maria Planting-Gyllenbåga, Artillerigat. 28 A. III. Allm. tel. 222 23

ÄLDRE ELLER YNGRE DAM helst musikalisk erh. inack. i det natursköna Strängnäs i godt o. vänl. hem. Eget rum, södersol. Pris 75 kr. Fru Aug. Bedinger.

SMALANDSKA från godt hem med någon vana vid hushållsgöromål önskar i februari komma i familj att mot fritt vivre deltaga i och lära det. som hör till ett hems skötande. Svar till »2+4», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

För studerande ungdom

finnes tillf. till god inack. Centralt för flera af våra bästa läroverk. Bästa omvårdnad! Nutida bekväml., fina ref. Moderata pris. Rikst. 10462 eller skriftl. till »Godt hem», Iduns exp., Stockholm.

Konvalescenthem för barn

beläget 300 fot öfver hafvet i skogrik trakt vid Boråsbanan, mottager klena o. friska barn för rekreation. De som önska deltaga i värtern. minens skolundervisning torde snarast låta anmäla sig. Barn mottagas under ferierna. TYRA RINMAN, utex. sjuksköterska. Adr. Önnered, Landvetter.

Florodol-Tvålen
Säljes öfverallt
å 60 öre

förlämnar sammetsmjuk, smidig och vacker hy, gör hals och händer hvita och mjuka.
Parfyeri FLORA, GEFLE.

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage
o. Pedagogisk Gymnastik,
medför enl. kongl. maj:ts medgifvande
samma komp. o. rättigheter som en
kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. Dr J. Ar-
vedson, adr. Odengat. 1, Stockholm

Gymnastikdirektörsexamen
aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga
elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prospekt gen. **kapt. J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institut,
längsta och fullständigaste
specialkurs i
Sjukgymnastik och Massage,
— Begär utjyrligt prospekt. —

Kurs i Massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt.

Orchidéa.
Bästa medel för erhållande af hvit
hals och hvita armar. Pris kr. 5:50.
FRANSKA PARFYMMAGASINET;
Hofleverantör,
21 Drottninggatan 21, Sthlm.

Inga gråa hår
erhåller den, som använder den sedan
öfver 30 år öfver hela världen välkända
Royal Windsor
(giftfri)
Intet färgämne. Försändes diskret,
kr. 5 + porto.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör,
21 Drottninggatan 21, Stockholm.

OATINE
är ren hafreextrakt.
För dålig mage ordi-
neras hafregröt; för
dålig hy Oatine
hafrecreme, som re-
nar porerna, aflägs-
nar fräknar och fin-
nar samt gifver hu-
den ett ungdomligt friskt utseende.
Akta Oatine-Creme i hvit burk med
grönt lock: pris 1.50; 4-dubbelt inneh.:
5.—. Oatine-Snow 1.50. Finnas öfverallt
samt hos A. W. Nörding, Biblioteksg. 11.
Birgerjarlag. 16 o. Drottningg. 63, Sthlm.

Östermalms Förlösningshem,
12 Floragatan 12, 4 tr., hiss, Stockholm.
Rikstel. 97 56. Allm. Tel. 97 56.
Fritt val af läkare och акуschörskor.
Referenser till följande herrar läkare: Erik
Ahlström, Edv. Alin, Emil Bovin, Hj
Forssner.
Prospekt sändes på begäran.
HILMA FREDLUND, Föreståndarinna
Rikstel. 90 12. Allm. Tel. 12 50

Turkiska badet,
i Malmörbadet är öppet hvarje tors-
dag för damer. Yppersta medel
för bibehållande af smärt figur och
fin hy. Badet är angenämast, om
man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

Röda o. ömkyllda
händer o. fötter, äfven flerårig
frost behandlas endast med **Gull**,
erkändt öfverträffadt. Hos Wilh.
Becker, Sthlm samt hvarje parfy-
m. aff. i Sthlm o. landsort. å 1 kr. fl.

HUDEN VÅRDAS
bäst endast med
E. Orcier, Paris
utsökta cremer: Neige Diva o.
Crème Végétale.

Anti Rides
af **E. Orcier, Paris**
utsökta prepar. borttager rynkor,
gör hyn klar o. genomskinlig.

Poudre de Riz
af **E. Orcier, Paris**
enastående i finhet o. färg.

Pormaskar
borttagas fullständigt med
E. Orcier, Paris,
utsökta tinktur.
Orcier:s varor säljas hos: Franska
parfymmag., Drottningg. 21, A. W.
Nörding, Birgerjarlagat. 16 samt Nord.
Kompaniet, Sthlm.

H.G.SÖDERBERGS
IMPORT A.B.
1MA ANTRACIT,
HUSHÅLSKOL
& KOKS

Riks- o. Sthlmstel. Namnanrop. Begär endast Söderbergs Kolimport.

Utmärkta organ
för annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

- Arvika:** Arvika Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Gefle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Hallandsposten.
- Helsingborg:** Helsingborgs Dagblad.
- Hernösand:** Hernösands-Posten.
- Hudiksvall:** Hudiksvallsposten.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Nya Wermlands-Tidningen.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöta Correspondenten.
- Lund:** Lunds Dagblad.
- Lysekil:** Lysekils-Posten.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Norrköping:** Östergötlands Dagblad.
- Sköfde:** Skaraborgs Läns Annonssblad.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Söderhamn:** Helsingen.
- Södertelje:** Södertelje-Södertörnsposten.
- Uppsala:** Uppsala.
- Västervik:** Västerviks Veckoblad.
- Västerås:** Westmanlands Allehanda.
- Växiö:** Smålandsposten.
- Visby:** Gotlänningen.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
- Östersund:** Jämtlandsposten.

Öfullst. årg. af **Mönsterfödingen**
Konstslöjden i Hemmet

Annonsera i Idun!

realiseras. Pris 2,50 pr årg. Red.
adr. Visby. Inneh. allehanda konst-
industriella och textila mönster.

Elisabeth Östmans Husmoderskurs
anordnar följande **Vegetariska kurser:**
Vegetariska förmiddagskursen, med arbete tre förmiddagar
i veckan fr. kl. 10-3, börjar Måndagen den 1 Februari kl. 10 f. m.
Vegetariska kursen för fruar, som omfattar 10 veckor med
arbete hvarje Torsdags förmiddag fr. 1/2 10 f. m.—1/2 4 e. m., börjar
Torsdagen den 4 Februari kl. 10 f. m.
Vegetariska aftonkursen börjar Lördagen den 6 Februari
kl. 5 e. m.
Prospekt och närmare upplysningar på begäran.
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,
Stockholm, Klarabergsgatan 40, 5 tr. hiss.
Riks tel. 20 35 Sthlmstel. 93 02.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola
och Flickpension i Stockholm (f. d. Villa Hult)

mottager elever äfven den 1 och 15 februari. Skolans ämnen omfattar **Hus-
moderskursen**, hvari äfven ingå fullständiga kurser i Kläd- och Linnesöm-
nad, Handarbeten, Konstslöjd och Målning. Elev kan äfven vinna intäde
utan att deltaga i husmoderskursen. Klädsömnad, Linnesömnad, Konstslöjd
och Målning undervisas uti äfvensom valfria ämnen, likaså Sång, Musik och
Språk. Prospekt jämte hänvisning till muntliga referenser sändes, adr. **Arti-
lerigatan 6 2 tr.**, (invid Strandvägen), Stockholm. Rikstel. 118 86, Allm. 289 40.
OBS! Den enda skola i Stockholm där eleverna bo inom skolan och sam-
tidigt ha ett godt hem.

Göteborgs Nya Husmodersskola,
S. Allégatan 2 A. Rikst. 108 24.
HUSMODERSKURSEN börjar den 28 januari. Grundlig och
praktisk undervisn. i enkl. o. fin. matlagn., bakt., konserv., dukn., serv. m. m.
rengöring (obs! största delen af rengöringsarbetet överlämnas efter de första
veckorna åt tjänarinnor); linnesöm utan träckl. (varje elev disp. en symaskin);
nushällsbokt. o. -beräkn.; hälso- o. sjukvårdslära; barnavård, prakt. o. teoret.
(valfr.) Kortare kurser i matlagn. o. linnesömnad f. m. eller e. m.
Prospekt o. upplysningar på begäran.
Elvira Friberg,
f. d. lärarinna vid Fackskolan
Hildegard Friberg,
Utexaminerad lärarinna i huslig
ekonomi.

Joh. Lundström & Co A.-B.
KUNGL. HOFLEVERANTÖR.
Prima Antracit
HUSHÅLSKOL • COKES • BRIKETTER
Begär vid telefonering å Riks och Allm. **endast**
“Lundströms“.

Kurs i klädsömnad. Elever mottagas dagligen
kl. 11-3. Upplys. i skolans
lokal, Grefteuregatan 72. Allm. Tel. 224 53. Prospekt på begäran.
Selma Wahlgren.

Helsingborgs Husmodersskola,
Drottninggatan 13. Rikstel. 19 56
börjar ny kurs den 1 mars. Teoretisk och praktisk undervisning i finare och
enkla matlagn., bakning, konservering och alla inom ett hem förekom-
mande göromål samt handarbete och linnesömnad.
Prospekt och upplysningar på begäran.

Edla Carlssons Privathotell rekommenderas. Elektr.
belysning och Rikst. i alla
Rum. Rum fr. 2 kr. **Frukostar o. Supeer serveras. Birgerjarlag. 8, Stockholm.**
(röd, grön o. gul spåravn stannar vid porten). Riks. 44 01, 72 59. Allm. 125 89, 185 19.

Önnestads Folkhögskola
(nära Kristianstad).
Kvinnliga kurserna som
börja 19 april och fortgå 3 å 4 månader, omfatta:
1. **Folkhögskolekurs** med allmänbildande ämnen, väfnad, slöjd och gym-
nastik m. m.
2. **Öfre afdelning** med utvidgad folkhögskoleundervisning, landthushåll-
ningsämnen, skolköksarbeten och trädgårdsskötsel.
3. **Trädgårdskurs** för hemmen och vidare utbildning.
Skolan är en af Sveriges mest besökta och välrustade utbildningsanstalter
för vuxen ungdom. Genom rikliga statsanslag m. fl. är den **prisbillig och i alla**
afseende välrustad samt erbjuder **frioleplatser och stipendier** åt mindre
bemedlade och obemedlade. Skolan besöks af ungdom från al a samhällsklas-
ser. Utfölrligt **illustrerat prosp.** bör rekvireras genom skolans föreståndare,
rektor **Yngve Melander, Önnestad**

A.-B. Sankta
Birgitta-Skolan
Regeringsgatan 19-21,
R. T. 14 108. STOCKHOLM. A. T. 51 90.
Inr. varum.
Kurser i: Klädsömnad, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Spets-
söm, Filet ancien, monteringar m. m. Aftenlektioner 2 ggr i veckan. (Fransk
konversation samtidigt för dem som så önska.) Obs! Samma lärarinnor som
föregående år. Föreläsningar: Comtesse G. o. Fröken Elisab. Thorman. An-
mälningar dagligen 10-5. Försäljning af: Textilarbeten, Spetsar, Broderier,
Linneutstyrslar, Käthe Kruce-dockor.
EMMY KYLANDER.
Elev af Worth o. Bernard, Paris.

TILLKÄNNAGIFVANDE.
Då Fröken **Elisabeth Glantzberg** i sina annonser om den af henne under
somnaren innevarande år till handelsregistret anmälda firma **Birgittaskolan**
Elisabeth Glantzberg oriktigt uppger att skolan i nya lokaler påbörjar sin
"10-de termin", finner jag mig, **Emmy Kylander**, härmed föranlåten att för kunder
och allmänheten påpeka, att jag under firma **Aktiebolaget Sankta Birgittaskolan**
fortsätter den gamla, på mitt initiativ grundade **Birgittaskolans verksamhet i skola-
ns gamla lokaler, Regeringsgatan 19-21, och med oförändrad lärarinnepersonal.**
Stockholm den 29 Dec. 1914.
Emmy Kylander.

FLYGLAR, PIANON
och **ORGLAR,**
i konstruktion och kvalitet öfver-
träffade — högsta utmärkelser å se-
nare årens världsutställningar. Nya,
egna stilar. Begär priskurant från
Kungl. Hofleverantör
A.-B. ÖSTLIND & ALMQUIST
ARVIKA.
Stockholm, Göteborg,
Drottninggat. 23. Kungsgatan 15.
Förest. i Stockholm: Musikdirektör
Carl Bohlin.

Låt Edra flickor få en
trädgårdskurs!
Den ger god behållning för hela livet.
Den förädlar sinnet och ger glädje åt
hemmen.
Den stärker hälsan på naturligt sätt;
är bättre än medicin och badorter.
Den kan förbereda för yrkesutbildning
med goda framtidsutsikter.
Den kan anordnas mycket billigt.
Fruktatser kunna beredas.
Fruktavärdningsundervisning, kon-
servering. Bästa undervisning.
Rekvirera prospekt i god tid från
ÖNNESTADS
Folkhögskolas och Lantmanna-
skolas Trädgårdskurser,
adress **Önnestad**

Alfh. Rystedts Husmodersskola
ÖREBERO — tel. 976.
Börjar nya kurser den 15:e jan. Un-
dervisning meddelas i allt som hör
till hush. särskildt i tillvaratagan-
de af rester. Godt hem och billig
afgift. Skolan har tillerkänts Guld-
medalj o. Hederspris. Begär
prospekt.

Ferrin
Fås på apoteken
Bästa järnmedel
Utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.
Fonder 21,200,000 kronor.
Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**
Filialer: { Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.
Deposition } 5%
Kapitalräkning } 5%
Sparkasseräkning } 4 1/2%
Fondafdelning. Kassafack

BRUNKEBERGS
TEATERN
Alltid veckans
bästa nyheter!

Idun utgives denna vecka
i **A och B.**